

ΕΤΗΣΙΑ ΣΥΝΑΡΟΜΗ
Προπληρωτά
ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ

Ἐν Ἑλλάδι. . . Δρ. 10
Ἐν τῇ Ἀλλοδαπῇ. . . Φρ. χρ. 12

ΕΒΔΟΜΑΣ

ΓΡΑΦΕΙΟΝ «ΕΒΔΟΜΑΣ»
Ἐν τῷ Μουσ. ἄρ. 6.

Ἐκαστον φύλλον τιμᾶται
λεπτῶν 25.

ΔΙΕΥΘΥΝΤΗΣ ΚΑΙ ΕΚΔΟΤΗΣ
ΔΗΜΗΤΡΙΟΣ ΓΡ. ΚΑΜΠΟΥΡΟΓΛΟΥΣ

ΦΙΛΟΛΟΓΙΚΟΝ ΚΑΙ ΧΡΟΝΟΓΡΑΦΙΚΟΝ ΦΥΛΛΟΝ

ΕΚΔΙΔΟΤΑΙ ΚΑΤΑ ΚΥΡΙΑΚΗΝ

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

- Ἡμερολόγιον.
- Ἔργα καὶ ἡμέραι.
- Νεκρολογία.
- Οἱ μύρμηκες ὡς γεωπόνου καὶ κτηνοτρόφου.
- Ὁ τάφος τοῦ Οἰδίποδος.
- Ὁ Μπαρμπαμανώλης (διήγησις κατὰ παράδοσιν).
- Ἀνέκδοτα, Μῦθοι, Παροιμίαι, συλλεγέντες ὑπὸ Φωτίου Χρυσανθοπούλου (Φωτάκου).
- Τὸ εἰς Τήνον προσκύνημα (28 Μαρτίου)
- Δόξα καὶ Ἔρωσ (Μυθιστόρημα).
- Ἐξέλεγξις ἡμαρτημένων.
- Φιλολογικά.
- Καλλιτεχνικά.
- Βιβλιογραφία.
- Ἀπαντήσεις ἀνεν ἐρωτήσεων (Τὸ μέγιστον καὶ ἰσχυρότατον τηλεσκόπιον. — Ἡ καύσις τῶν νεκρῶν. — Παράδοξος περὶ γαμβροῦ ἀγγελία).
Ἡνευρανεκαὶ ἀσκήσεις. — Ἀύσις. — Ἀύται.
- Ἀλληλογραφία.

ΗΜΕΡΟΛΟΓΙΟΝ

ΕΚΚΛΗΣΙΑ. Τὸ Ἅγιον Πάσχα.

ΙΣΤΟΡΙΑ. Οἱ Τούρκοι καταδιώκουσι τοὺς Ἕλληνας εἰς Μηλιάν καὶ ἀφανίζουσι τὰ χωρία.

ΕΡΓΑ ΚΑΙ ΗΜΕΡΑΙ

Ἡ συγκίνησις τῆς Πέμπτης. — Ἡ συγκίνησις, ἣτις κατέλαβε πάντας ἐν Ἀθήναις, ἐπὶ τῷ ἀκούσματι ὅτι εἰς τὰ σύνορα ἀνοίξε τὸ τουφέκι, θὰ ἔπεισε βεβαίως τοὺς παρακολουθοῦντας τῆς κοινῆς παρ' ἡμῖν γνώμης τὰς ἐκδηλώσεις, ὅτι εἰς τὰς Ἀθήνας δὲν κατοικοῦσι μόνον τοκογλύφοι καὶ θεσιθῆραι.

Καὶ ἡ τῇ διαταγῇ δὲ τῆς Κυβερνήσεως ἀπόδοσις τῶν ἐν τῇ παραφορᾷ τῆς ἐκδιώξεως τῶν Τούρκων ἀπὸ Ἑλληνικοῦ ἐδάφους καταληφθέντων ὑπὸ τῶν Εὐζώνων τριῶν Τουρκικῶν σταθμῶν, ἐξετιμήθη ὡς πράξις συνετῆ καὶ ἀνδρική.

Λέγεται ὅτι ἐπὶ τῷ ἀκούσματι τῆς ἐν τοῖς συνόροις συγκρούσεως ταύτης ἡ γνωστῇ τῷ ἑλληνικῷ λαῷ εὐαίθμος ὁμάς, ἡ πείσασα, ὡς πιστεύεται, τὸν ἐπιφανῆ Ἑλληνα Χαρίλαον Τρικούπην νὰ πολιτευθῇ ὡς ἐπολιτεύθη, ἣτις ὑπὸ τοῦ φίλου «Ραμπαγᾶ» θὰ ἐκαλεῖτο αὐλοπορεσβεωταποκρινόμενος, τὰ εἶχε χάσει... καὶ μόνον περὶ τὴν ἐσπέραν ἀνέλαβεν πῶς, ἐπὶ τῷ ἀκούσματι τῆς ἀποστολῆς τελεσίγραφου πασῶν τῶν δυνάμεων περὶ ἀφοπλισμοῦ ἐντὸς 8 ἡμερῶν.

Ἄλλὰ τὸ τελεσίγραφον τὴν ἐπιούσαν ἐβεβαίωθη ὅτι δὲν ἀφίκετο, ἐν τούτοις φρονοῦμεν ὅτι τὸ νὰ βραδύνη ἐπὶ πλέον ἡ κυβέρνησις εἰς τὰς ἐνεργείας τῆς εἶνε τὸ αὐτὸ ὡς νὰ ἀναμένη τὸ τελεσίγραφον, ἢ

περιφρόνησις τοῦ ὁποίου ἀπαιτεῖ ἕκαστον σθένος ψυχῆς, ὅπερ ἀμφιβάλλομεν ἂν ἀπαντᾷ εἰς πάντα τὰ μέλη τοῦ ὑπουργείου.

— Οἱ τάφοι τοῦ Μύλλερ καὶ τοῦ Λεορμάν. Οἱ ἀναγνώσαντες τὴν ἐν τῷ σημερινῷ ἡμῶν φύλλῳ καταχωριζομένην περὶ τοῦ Τάφου τοῦ Οἰδίποδος διατριβήν, ἴσως θὰ ἐκπλαγῶσι πληροφορούμενοι, ὅτι τὸ βάρβαρον εἰς δ' ὑποτίθεται ὅτι κατεκρήμνισεν ἑαυτὸν οὗτος εὐρίσκεται ἐν ἰδιωτικῇ οἰκίᾳ.

Ὅπως δώσωμεν ἐν δυοὶ λέξεσιν ἀμυδρὰν εἰκόνα τῆς καταστάσεως εἰς ἣν εὐρίσκεται σήμερον δ' ὑπὸ τῆς θείας τοῦ Σοφοκλέους γραφίδος ἀπαθανατισθεὶς Κολωνός σημειοῦμεν τὰ ὀλίγα ταῦτα.

Ὁ λόφος ἔχει λατομηθῆ ἔναι κατάφορτος ἐκ πολυειδῶν σημείων ἰδιοκτησίας· στίλβει ἐκ παντὸς σχήματος τετακέντων, μεταξὺ τῶν ὁποίων τὴν πρώτην θέσιν κατέχουσιν οἱ δημοφιλεῖς τοῦ πετρελαίου... ὅπου ἄλλοτε ἐθάμιζεν ἡ Λίγεια ἀηδὼν ἢ ἡ θαμίζουσι κύνες ἀδέσποτοι τρεφόμενοι ἐκ τῶν φομιῶν καὶ τῶν σὺν αὐτοῖς σκουπιδιῶν, τῶν ριπτομένων ἐπὶ τοῦ ἱεροῦ Κολωνοῦ. Εἰς ἐπίμετρον δὲ καὶ οἱ τάφοι αὐτοὶ οἱ ἐπὶ τοῦ λόφου εἶναι πλήρεις σφαιριδιῶν, μονοῦ δὲ τὸ μάρμαρον τοῦ ἐνός εἶναι καὶ τεθραυσμένον.

Τίνων δὲ τάφοι εἶναι οὗτοι;

Ὁ τοῦ Καρόλου Ὀδορφεῖδου Μύλλερ τοῦ περιφανοῦς μαθητοῦ τοῦ διασήμου Βοικχίου, τοῦ συγγραφέως τῆς ἱστορίας τῶν Ἑλληνικῶν γραμμάτων, τῶν Αἰγυπτιακῶν καὶ τῶν Δωριέων, θανόντος ἐν Ἀθήναις τὴν 1 Αὐγούστου 1840 ταφέντος δὲ κατὰ τὴν τελευταίαν του θέλησιν ἐν τῷ λόφῳ τοῦ Κολωνοῦ, τῷ πλήρει ἀναμνήσεων τούτῳ χώρῳ τῆς Ἑλλάδος, ἣν ὡς ἄλλην πατρίδα ἠγάπα.

Ὁ τοῦ Καρόλου Λεορμάν τοῦ πολυμαθοῦς ἀρχαιολόγου καὶ ἐταίρου τῆς Ἀκαδημείας τῶν ἐπιγραφῶν καὶ τῆς φιλολογίας, τοῦ συγγραφέως πολυαριθμῶν μονογραφιῶν, τοῦ Θεσαυροῦ τῆς Νομισματικῆς καὶ γλυπτικῆς, καὶ τῶν Ἀριστῶν κεραμογραφικῶν μνημείων, τοῦ ἀκραίφου φίλου τῆς Ἑλλάδος, ἐν ἔτει 1859 ἀποβιώσαντος ἐν Ἀθήναις καὶ ταφέντος ἐπίσης κατὰ τὴν θέλησίν του ἐν Κολωνῷ.

Ἐννοεῖται ὅτι ἔνοχοι τῶν ἀσεβειῶν τούτων δὲν πρέπει ποσῶς νὰ θεωρηθῶσιν οἱ ἀγνοοῦντες περὶ τίνος πρόκειται ἀμαθείς πληθυσμοί, οἱ ἐκ πάσης γωνίας τῆς ὑψηλίου συρρεῦσαντες εἰς τὰς Ἀθήνας, ἀλλ' οἱ διέποντες τὰ τῶν ἀρχαιοτήτων, καὶ οἱ διὰ λαχείων, προσφορῶν καὶ κυβερνητικῶν ἀδρῶν χορηγημάτων τσαῦτα

διαθέτοντες κεφάλαια καὶ περὶ μηδενὸς γενναίου μεριμνῶντες.

Μετὰ τὰ ἀνωτέρω πᾶν σχόλιον δὲν εἶναι ἀρὰ γε περιττόν; !... τί νὰ κάμωμεν τὰς κεφαλὰς καὶ τοὺς πόδας καὶ τὰς ὤμοπλάτας ὧν διατυμπανίζεται καθ' ἑκάστην ἡ εὐτυχῆς ἀνακάλυψις, ὅταν ἀνεχόμεθα μεθ' ὑπερβορείου ψυχραιμίας ἐν μέσαις ταῖς Ἀθήναις νὰ παραμορφῶνται τὰ κλασικὰ ἐδάφη, ἅτινα ἀποτελοῦσιν αὐτὰ καθ' ἑαυτὰ ἀρχαιολογικὰ ὑπέρτατα κειμήλια!...

— Ἡ 7ῃ Ἀπριλίου. Μέσω τῶν καταλαβουσῶν τὸ Κράτος γενικωτέρων ἰδεῶν ἐλησμονήθη καὶ ἡ πολυθρόλυτος 7 Ἀπριλίου, ἐν τούτοις ἡ «Ἐφημερίς» καὶ ἡ «Νέα Ἐφημερίς» ἔχαιρέτισαν δι' ὀλίγων στροφῶν τὴν ἐπέτειον. Ἴδου αὐταί:

(Νέα Ἐφημερίς) «Σήμερον εἶνε ἡ ἐπέτειος τῆς θριαμβευτικῆς κατισχύσεως τοῦ λαοῦ κατὰ τῆς πολιτικῆς τὴν ὁποίαν κατεδίκασε καὶ τὴν ὁποίαν κατέρριψε διὰ τῆς πανηγυρικῆς ψήφου του. Εἶνε ἡ ἐπέτειος τοῦ μεγάλου πέρυσιν ἐκλογικοῦ θριάμβου. Πιστεύομεν, ὅτι τὴν ἐπέτειον ταύτην αἰσθάνεται πρὸ πάντων τὸ ἔθνος σήμερον, εἰς δὲ σημεῖον ἔφθασεν ἡ κυβέρνησις, ἣν ὁ ἑλληνικὸς λαὸς ἀπὸ πέρυσιν θριαμβευτικῶς ἀνέπτυξεν ἐκ τῶν σπλάγγων του, ἐθνικῶς πολιτευομένη καὶ εὐθὺ βαδίζουσα τόσον ἀποφασιστικῶς εἰς τὴν πλήρωσιν τῶν μυχιῶν αὐτοῦ πόθων».

(Ἐφημερίς) «Πρὸ ἔτους ἀκριβῶς, τὴν ἡμέραν ταύτην ὁ Ἑλληνικὸς λαὸς διὰ τῆς ψήφου του κατέρριπτε μετὰ φανατισμοῦ, μικρὸν ἀπέχοντος τῆς μανίας, τὴν ἐως τότε κρατοῦσαν πολιτικὴν, καὶ παρεῖχε τὴν παντοδύναμον ἐμπιστοσύνην του εἰς τὸ κόμμα, τὸ ὅποιον σήμερον διευθύνει τὰ κοινά... Ἡ ἐβδόμη Ἀπριλίου εἶνε ἐκ τῶν ζοφερῶν σταθμῶν τοῦ κοινοβουλευτικοῦ ἡμῶν βίου. Ἐκ ταύτης κατεδείχθη ποῦ δύναται νὰ φέρῃ ἡμᾶς ἡ δημοκρατία, καὶ πόσον ἀμόρφωτοι εἴμεθα κατὰ τὴν πολιτικὴν ἀνατροφὴν, ὅστε νὰ ἀντιστῶμεν εἰς τὴν ὀλεθρίαν ἐπιρροὴν τῆς. Συνάμα ὁμως διδάσκει τοὺς θέλοντας νὰ διδασχθῶσιν, ὅτι ἂν θέλωμεν νὰ σωθῶμεν ἐθνικῶς, ἂν θέλωμεν νὰ παραστῶμεν εὐπροσωπότεροι εἰς λίαν ἴσως προσχεῖς ἐθνικοὺς ἀγῶνας, καθῆκον ἔχομεν πρὸ παντὸς ἄλλου νὰ σκεφθῶμεν πῶς εἶνε δυνατόν νὰ ἐξέλθωμεν τῆς δημοκρατικῆς φανλότητος, ἐν ἣ κυλιόμεθα, καὶ συνταχθῶμεν εἰς πειθαρχοῦσαν καὶ εὐρυθμον πολιτείαν, ἀποτροπιαζόμενοι τὰς χυδαίας καὶ ὀλεθρίας νίκας, ὧν τὸ πρότυπον παριστᾷ ἡ Ἐβδόμη Ἀπριλίου».

Παρασκευή, 11 Ἀπριλίου 1886.

σπάν κοσμοπολιτικόν, διότι άπαντά εις άπάντας τής Ευρώπης τας μεγάλας πόλεις, εκλήθη ο μύρμηξ του Φαραώ (Monomorium Pharaonis) τούτου έχον τας φωλεάς του εν ταίς οικίαις λίαν βαθέως, καταστρέφει τάχιστα κρέας όπτόν, διάφαρα γλυκύσματα, τó σάκχαρ κ.τ.λ. Τό μόνον κατά τής πληγής ταύτης του Φαραώ δραστικόν φάρμακον είνε ή έντομοφθόρος κόνις του Πυρέθρου. Έτερον είδος (Lasius emarginatus) δίδει δυσάρεστον τινα όσμόν εις τούς καρπούς, επί των όποιών βράζει. Έτερα είδη εισερχόμενα εις τά ένδύματα του άνθρώπου δαγκάνουσι αυτόν μετά λύσσης τινά μάλιστα έχοντα κέντρον δύνανται εύκόλως να διατρύψωσι τήν επιδερμίδα, επιφέροντα μικράν τινα φλόγισιν. Υπάρχουσιν έτερα είδη μυρμηκων, άτινα μετά τούσάυτης ισχύος δαγκάνουσι τó δέρμα ήμών, ώστε εξέρχεται αίμα. Έν Βρασιλία τó είδος Oecodoma cephalotes τó μεταχειρίζονται όπως συνδέωσι τά χείλη πληγής. Άμα τó ζών διαγκάση, αποκόπτεται ό κορμός αύτου και μένει μόνον ή κεφαλή μετά τής γνάθου άναλογόν τι λέγεται, ότι γίνεται και παρ' ήμίν, όταν θέλωσι να βράψωσι πληγας έντέρων, γενομένης δια μαχαίρας. Τό είδος Formica rufa και Άλλα τινά δύνανται να έκσφενδονίζωσι τó δηλητήριον των (μυρμηκικόν οξύ) εκ τινος άποστάσεως και να εύρισκωσι πολλάκις τούς όφθαλμούς του παραπερητού, όπερ προκαλεί δεινόν πόνον. Τά είδη ταύτα τά μεταχειρίζοντο άλλοτε οί χημικοί όπως δι' άποστάσεως άποχωρίσασιν τó μυρμηκικόν οξύ.

Όπως έμποδίσωσι τούς μύρμηκας να αναρριχάνται επί δένδρων καρποφόρων, επιγύρουσι τούς κορμούς αυτών με κρητίδα εύθρυπτον, ήτις καταπίπτει υπό τούς πόδας των, ή περιβάλλουσι τά δένδρα με δακτύλιον εξώδη ή εκ παχιάς άσφάλτου. Τούς έντός των οικων ήμών υπάρχοντας μύρμηκας δυνάμεθα να τούς συλλάβωμεν και καταστρέψωμεν, εάν θέσωμεν σπόγγον έμπεποτισμένον με μέλι, έν πληρωθέντα εκ τούτων, ρίπτομεν εις ύδωρ θερμόν, τó όποιον άμέσως τούς φονεύει. Και τó πατρίλαιον ένεργεί επίσης επί τούτων καταστρεπτικώς.

Και ταύτα συντόμως εκ τής φυσικής ιστορίας των μυρμηκων, ότινες, καιπερ μικροί τó σώμα και άτελεί τόν όργανισμόν, δικαίως διεγείρουσι τόν θαυμασμόν του φυσιοδίφου. Δυστυχώς όμως παρ' ήμίν όλίγησιν προσοχή δίδεται εις τήν σπουδήν των δημιουργημάτων, ήτις ού μόνον τήν καρδίαν βελτιού και άγαθύνει, αλλά και καθιστά τόν άνθρώπον χρηστότερον και θεοσεβέστερον. Ό σπουδάζων έργα πανσόφος και επ' άγαθώ σκοπώ πεποιημένα δέν δύνανται να άρνηθη τήν ύπαρξιν τής θείας δυνάμεως. Τοιούτος άνήρ υπήρξεν ό διάσημος άσπρονόμος Μαιδβέρος, όστις έν τώ ώραίω αύτου ποιήματι ή πιστις μου (mein Glaube) άρνούμενος λατρείαν εις τόν Ίεχώβά, όστις σήμερον δημιουργεί και αύριον μετανοεί, μη πιστευών εις τόν θεόν του Πον-

τίφηκος, όστις άρέσκειται εις τήν κνίσσαν καιομένων ανθρώπων, παραδεχόμενος δέ τόν Θεόν, έν ποτε ήθελε ν' αναγγείλη ό υιός τής Μαρίας και άνεζήτησαν οί σοφοί τής αρχαιότητος, ότινας προσεπάθειν ν' αναγνώσασιν τó βιβλίον του, τήν μεγαλοπρεπή φύσιν, άναφωταί.

«Και εις έμέ επέτρεψας να βίβω εις αυτό (τó βιβλίον) τó βλέμμα, πώς διέταξες εις τούς ήλίους τήν πορείαν αυτών, έντός του άπειρου ούρανού ωκεανού δια τής λάμψεως των ν' αναζωπυρώσι τας γαίας και σελήνας είδον κινουμένας περίξ πλανητών κατά σοφόν, αιώνίως άμετάβλητον, διάγραμμα. Εις δεσμός περιβάλλει τó μέγα έργον, ό μέγας γενικός τής άγάπης δεσμός!!

«Και ού μόνον εις σφαίρας άφηλίους έν τή πορεία του μεγάλου σου ώρολογίου δύνανται ό άνθρωπος, ό υιός τής γής, να σε θαυμάση, διότι περίξ αύτου υπάρχουν εις ίχνη τής αγαθότητός σου. Και έκαστον άνθος, έκαστος σκόληξ δύναται να διδάξη πόσον θαυμάσιος είσαι, ώ δημιουργέ τής φύσεως. Επέτρεψας ήμίν να σε άγαπώμεν μετά συνέσεως, τί εύτυχία εάν έμεν εις σε πιστός ό άνθρωπος!»

Σέ, όστις τούς κυλινομένους πλανήτας διευθύνεις,

Σέ, όστις καταμέτρησας τας τρίχας τής κεφαλής μου,

Σέ, όστις φροντίζεις και δια τó άτελέστατον έν,

Σέ, αιώνιε πάτερ, εξέλεξαι!

Σέ εύχαριστώ δια πάν αγαθόν, όπερ μοι έδώρησας.

Σύ φροντίζεις, ώστε ούδέν να μοι λείπη δια τήν ευδαιμονίαν μου.

Πώς, πότε και πού θα τελειώση ή ζωή μου, Εις χεράς Σου παραδίδωμι τó πνεύμα μου!»

Ο ΤΑΦΟΣ ΤΟΥ ΟΙΔΙΠΟΥ

Ό Ιππιος Κολωνός άπετέλει έν των τερπνοτέρων προαστείων τής πόλεως οικούμενος υπό εύπώρων ιδιοκτητών συγκαταριθμούμενών έν τή τάξει πιθανώς των Ιππέων περιεφρόνει τόν έτερον Κολωνόν τόν έν τή πόλει άγοράϊον ή μίσθιον επιλεγόμενον. Εις τούτον έφίρον από τής πόλεως πιθανώς αι «Ιππάδες» λεγόμεναι πύλαι.

Με άθνατον γραφίδα περιέγραψεν ό Σοφοκλής έν βιβλί ήγήρατι τήν φυσικήν χάριν τής θέσεως ταύτης ιδίως έν τή παραβάσει του χορού! Παρά τώ δήμω τούτω έλατρεύετο ό Ποσειδών, όστις παρά τούς αρχαίους έθεωρετο ό θεός των Ιπ-

Εύίππου, ζέει, τάσδε χωράς ήκου τά κράτιστ' έπαυλα, τόνδ' άργήτα Κολωνόν, ένθ' άλίγητα μινύρεται! θαμίζουσα μάλιστ' άηδών χωράς υπό βίσιος, τόν οίνωπα νέμουσα κισσον και τάν άδαντον θεού φυλλάδα μυρικήκων άήλιον ανήμενόν τε πάντων χειμώνων...
 Η. ΚΑΣΤΡΩΜΕΝΟΣ δ. φ.

των και των άρμάτων άνακτιρητήτως δέ καθ' έν χρόνον έγραψεν ό Σοφοκλής, θά υπήρχε καός του Ποσειδώνος έν τώ δήμω Κολωνώ. τούλάχιστον έν τή τραγωδία του Σοφοκλέους άναφέρεται βωμός του ένουαλιού θεού (Οιδίπ. επί Κολωνώ στιχ. 887 και 1158) όστις και ονομάζεται έπιστάτης του Κολωνού, και, κατά Σοφοκλέα, πρώτον έν Κολωνώ εισήγαγε τόν χαλινόν ό Ποσειδών.

...ού γάρ νιν εις τούδ' είσας αύχημ', άνεξ Ποσειδάν, Ιπποισιν τόν άκιστήρα χαλινόν πρώταισι καίςδε κτίσας άγυιαίς (στιχ. 772—776)

Τό ιερόν των Εύμενιδων, εις δ' εισήλθεν ό τυφλός Οιδίπους, άγνοών ότι ήν άθικτος ούθ' οίκητός, έκειτο πιθανώς έν τή βορειοδυτική πλευρά του λόφου, όπου νύν ή εκκλησία τής Παναγίας «Ελεούσης», όπερ επώνυμον σχεδόν είνε μεταφρασας του Εύμενίδος, ό δέ Τιτάς Προμηθεύς έλατρεύετο επίσης έν Κολωνώ, άνακτιρητήτως τó ναύδριον «ό Έσταυρωμένος» ολίγα μέτρα βορειοδυτικώς μακράν του λόφου καίται εις ήν θέσιν έκειτο ό βωμός του επί του Κανκάσου σταυρωθέντος Τιτινάς, ό δέ έγγύτερος ναός του άγιου Νικολάου (του θαλασσίου θεού των χριστιανών τής Άνατολής) ύποδηλοι τó αρχαίον ιερόν του Ποσειδώνος.

Ό Ιππιος Κολωνός άνήκεν εις τήν Αιγηίδα φυλήν τούλάχιστον επί του Πελοποννησιακού πολέμου (Σχαλ. Αριστιείδ. § 182 εκδός. Frommel).

Έν τινι οικία, εις τούς νοτιοδυτικούς πρόποδας του λόφου Κολωνού κειμένη, ύπαρχει χάσμα δι' ού κεκυρώς δύνανται τιν να εισέλθω εις ύπόγειον σπήλαιον μεγάλου μεγέθους. Ως και άγνωστων διαστάσεων. Ό ιδιοκτήτης τής οικίας άτυχώ νόμιζει ότι περιέχει θησαυρόν ή άδιέξοδος αύτη ύπόνομος και δια τούτο άρνείται τήν είσοδον εις τούς περιγηγνάς και εις τούς φιλαρχαίους, έν ώ τó πολύ δέν δύναται να περιέχη τ' Άλλο, ειμή τά όστα του Οιδίπιδος, διότι, καθ' ά περιγράφει τόν θάνατον αύτου ό Σοφοκλής, άφίνει να πιστεύωσιν οί θεαταί, ότι ό Οιδίπους κληθείς εξ ύπογείου τινός φωνης εγένετο άφαντος έντός βαράθρου!

Τό χάσμα τούτο επισκεψάμεν τó πρώτον μετά του έντίμου φίλου μου κ. Sayce καθηγητού του Πανεπιστημίου τής Οξωνίας έν έτει 1883. Περιεργον μοι φαίνεται ότι και έν τή αρχαιότητι ήγνόουν πού ακριβώς επί του Κολωνού έτάφη ό Οιδίπους και δια τούτο άπέφευγον του προσφέρωσιν εις αυτόν τας νεκρικής θυσίας, μόνον δέ εξ Άττικής παράδσεως διεσώθη ότι έτάφη πλησίον του ιερού χωρου των Έρινύων.

Η. ΚΑΣΤΡΩΜΕΝΟΣ δ. φ.
 Σ. Σ. Η θαυμασία αύτη σύμπτωσης πρώτων ιερών ένδε αρχαίου δήμου άποδιδεμένων δια τριών χριστιανικών ναών άποδεικνύει ότι τó θέμα τούτου τής μεταποιήσεως των αρχαίων θρησκευτικών ιδρυμάτων εις χριστιανικά είνε πλειοτέρας μελέτης άξιον παρ' όσον μέχρι τούδε άνομίζετο.
 1 Οιδ. επί Κολωνώ στιχ. 1590.

Ο ΜΠΑΡΜΠΑΜΑΝΩΛΗΣ

(Διήγησις κατά παράδοσιν).

Μία φορά σ' ένα χωριό του Τσιρίγου, στα Κατούλιανάικα πέθανε ένας φουκαράς μπαλωματής που τόν λέγανε Μπαρμπαμανώλη.

Ό μακαρίτης ήτανε καλός άνθρωπος, περνούσε καλά με τήν γυναίκα του, με τούς γειτόνους και μ' όλους τούς χωρικούς του, και γι' αυτό άμα άκουσαν τó θάνατό του, όλο τó χωριό σηκώθηκε 'ς τó πόδι. Να μη τά πολυλογούμε λοιπόν, έβγαλαν τó λείψανο απ' τó σπήτι ύστερ απ' τó μεσημέρι και τó πήγαν 'ς ένα ζωκλήσι να τó διαβάσουν, όταν όμως έφθασαν εκεί, ό ήλιος είχε δύσει και έπειδή δέν μπορούσαν να τó πάν τέτοιαν ώραν 'ς τó νεκροταφείον, τόν έδιάβασαν μόνον και τράβηξε καθένας 'ς τó σπήτι του, αφού πρώτα είπαν να πάν αύριο να τόν θάψουν. Έκει συνεβίβουν ν' άφίνου τής εκκλησίας άνοιχταίς νύχτα μέρα.

Κατά τας όχτάς τó βράδυ άρχισε να πέφτη ή βροχή με τó τουλούμι. Ένας χωρικός περνώοντας από τó ζωκλήσι εκείνη τήν ώρα, έμπηκε μέσα για να γλυτώση απ' τή βροχή και να κοιμηθή κείλα εκεί, επειδή για να πάη με τέτοιον καιρό 'ς τó σπήτι του δέν μπορούσε, πρώτο διότι ήτανε μακρούς, και δεύτερο, φοβότανε μην πέση σε κανά βαθύ λάκκο περπατώντας 'ς τά σκοτεινά.

Άμα είδε τόν πεθαμένο έτρόμαξε, μα έλασου που δέν μπορούσε να φύγη!... Ζαρώνει σε μιά γωνιά τής εκκλησίας και τόν πέριε ό ύπνος.

Τό πρώτ σηκώθηκε ό παππάς να πάη στην εκκλησία, και άμα έφθασε, βάζει τó κεφάλι του στα σίδερα του μικρού παραθυρού πουτανε στα πλάγια και λέει στον πεθαμένο:

— Ε! Μπαρμπαμανώλη, πώς τά πέρασες απόψε;

— Κακά και ψυχρά, τού άποκρίνεται μιά φωνή, ή οποία ήτανε του χωρικού που χε μείνει όλην τήν νύκτα με τόν πεθαμένο.

— Έτυχε, βλέπεις, να λένε και τόν χωρικό Μανώλη.

Μόλις τ' άκούει αυτά ό παππάς ενόμισε πως ό πεθαμμένος άναστήθηκε κι' έπαν φύγη φύγη.

Σηκώνει τά βράσα του και πηδώντας άνάμεσα 'ς τά χωράφια, φθάνει κατατρομασμένος 'ς τó σπίτι του.

— Τι έπαθες; τόν ρωτά ή γυναίκα του.

Ό παππάς πέφτει λαχανισμένος σε μιά γωνιά του σπητιού και δέν μιλάει.

— Καλέ, τί έχεις; τού λέει πάλι ή παππαδιά.

— Ό πεθαμέ...νος...

— Αί...
 — Άνα...στή...θηκε...

— Κακοντόπαθα!...
 Η παππαδιά δέ χάνει καιρό, τρέχει στα

σοκάκια και λέει 'ς τούς γειτόνους πως ό Μπαρμπαμανώλης άναστήθηκε. Όλο τó χωριό μαζεύτηκε για να πάη 'ς τήν εκκλησία να δη' 'ς τó δρόμο που πήγαιναν, βρισκουν τόν ζωντανό Μανώλη που χε κοιμηθή τήν νύκτα 'ς τήν εκκλησία με τόν πεθαμμένο.

— Πού πηγαίνετε; τούς λέει.

— Πάμε 'ς τήν εκκλησία να 'δομε π' άναστήθηκε ό Μπαρμπαμανώλης.

— Καλέ, ποιός σας τάπε τούτο;
 — Η παπαδιά, που πρωτύτερα ήρθε ό άνδρας της να χτυπήση τήν καμπάνα, κι' ό Μπαρμπαμανώλης τούπε πως κακά και ψυχρά πέρασε τή νύχτα.

Μόλις τάκούει αυτά ό χωρικός αρχίζει τά γέλια, και τούς διηγείται τί και τί είχε γίνει τó πρώτ με τόν παππά.

Έρχονται 'ς τά αύτιά του παππά αυτά και έτσι τέλος πάντων ό κακομοίρης ήρθε 'ς τó νού του.

I. ΜΑΓΓΙΟΡΟΣ

ΑΝΕΚΔΟΤΑ—ΜΥΘΟΙ—ΠΑΡΟΙΜΙΑΙ

ΣΥΛΛΕΓΕΝΤΕΣ

ΚΠΟ

ΦΩΤΙΟΥ ΧΡΥΣΑΝΘΟΠΟΥΛΟΥ (ΦΩΤΑΚΟΥ)

(πρώτου ύπασιτιστού του Θ. Κολοκοτρώνη)

ΤΟ ΠΡΩΤΟΝ ΗΛΗ ΕΚΔΙΔΟΜΕΝΑ

ΜΑ

— Άκούετε όπου λέγουν, εις τας όμιλίας των οί άνθρώποι: άν κοπή ή νουρά και να ιδής. Ίδου τί έγεινε. Δύο τσοπάνιδες εύρον μίαν φωλεάν λίκου, ή οποία είχε τρύπαν κατά κάθετον καμωμένη και έμπαινε μέσα ό λίκος και έγένη τά παιδιά του. Ό ένας τσοπάνης έκατέβη να πάη τά λυκόπουλα. Η λυκαίνα είδε τούτο από μακρούς, και έτρεξε να γλυτώση τά παιδιά της. Ό άλλος τσοπάνης, ό όποιος έμεινεν έξω, έπρόφθασε και έπιασε τήν λυκαίνα από τήν ούραν και επειδή αύτη έξυς τόν τόπον με τά πόδια της και έπροσπαθούσε να έμβη μέσα, έπεφταν χώματα και πέτρας εις τόν άλλον τσοπάνην όπου ήτο μέσα και αύτός έφώναζε: τί κακό είν' αυτό με τής πέτρας και με τó χώμα; Ό έξω τσοπάνης τού είπεν: άν κοπή ή νουρά, τότε να ιδής τί κακό και λαχτάρα θά πάθης.»

ΜΣΤ

Ένας Έλληνας όταν κατά τά 1822 παρεδόθη τó Ναύπλιον έφορτώθη τόν πασάν του φρουρίου, και τριβών τήν καπταν του εις τήν γούναν του πασά τής έλεγε: φάει καπτότα, γούνα.

ΜΖ

Ένας Ζακύνθιος έπαίξε τó πιάνο. Ό κολλήγας του τού έπήγε λειμοπορτόκαλα και άνθη (φιόρα). Άνώθεν τού πιάνου ήτο καθρέπτης, και ό Ζακύνθιος παίζων έβλεπε ποίος έμβαίνει εις τó σπίτι του. Ό δέ κολλήγας του έπήγε και έστάθη πλησίον του, και άκουσε τας φωνάς του όργάνου και άπορούσε, διότι φαίνεται δέν τó είχαν άκούσει άλλην φοράν. Τότε ό άφεντικός του σηκωθείς, λέγει προς τόν κολλήγα του «παίξε!» Ό κολλήγας τού είπε: «δέν είζευρα να παίζω». Τέλος πάντων ό άφεντικός του τόν ύπεχρέωσε και εκάθησεν εις τó σκαμνί, έβαλε τά χέρια του επάνω εις τó όργηνον και άρχισε να κτυπά. Άκούων δέ ό κολλήγας τας φωνάς άπάρησε, και στραφείς, λέγει τού άφεντικού του: «Μά τόν άγιον Διονύσιον, εγώ δέν τó είζευρα πως τó ζέρω» τού λόγου σου που τó είζευρες πως τó είζευρω;»

ΜΗ

Τόν ιατρόν του Βασιλέως τής Ελλάδος Όθανος Ρέζερ τόνέζητησαν να θεραπεύση ένα άσθενή κατά τó μεσονύκτιον. Αφού έπήγε και διέταξε τόν άσθενή να πάη τó ιατρικόν, εξήλθε να ύπάγη πάλιν εις τά Άνάκτορα. Καθ' όδόν άπήντησεν ένα ύπρηρτην κρατούντα φανάρι εις τας χειρας και όδευόντα κατά τήν χουρμαδιάν. Ό ιατρός τόν ήκολούθησε με τήν ιδέαν ότι πηγαίνει εις τó σπήτι του. Αφού έπήγεν εις ένα μεγάλο διάστημα και εξήλθε τής πόλεως των Άθηνών, εκεί έγνώρισε τó σπήτι του συναδέλφου του Τράιμ-

περ. Άν δέν εύρίσκετο τούτο, ήθελεν ύπάγει εις τόν Πειραιά, και να εύρίσκεται άκόμη άφρημένος.

ΜΖ

Λέγουν, ότι όταν οί Χίοι επανεστάτησαν δέν επέτυχον τήν ελευθερίαν των, διότι οί Τούρκοι τούς κατέβαλον. Ούτοι αφού έπιασαν όλους τούς άνδρας τούς εκλείσαν εις τήν Μητρόπολιν, εις τó σπίτι του άρχιερέως και έπειτα έβγάλαν ένα, ένα και τούς έκποτον τó κεφάλι των. Και όμως έκαμνον μεταξύ των και περιποιήσεις: «δρίστενε, Μισέ Τσανη! δρίστενε».

Άλλος δέ Χίος είπε: Σιωπάτε, μην θυμώση ό Άγας και πάθομεν χειρότερα από τó κοψοκεφάλισμα.

Ένας πάλιν άλλος είπε του δημίου: «σταματάτέ νε, Άγιά, να έβγάλω τó άντερί μου να μην ματωθή.»

ΜΗ

Ένας μπουλούμπασης Άρβανίτης έπήγεν εις ένα Μοναστήρι. Ό ηγούμενος τού έδωκε φαγι και εκάθισε μαζί του και έτρωγαν. Έπήρε τó ποτήρι ό ηγούμενος να πίνη κρασί, κατά δέ τήν συνήθειαν, πριν πίνου τó πρώτον ποτήρι χαιρετούν, και αφού έσήκωσε τó ποτήρι είπεν: «Ευόσθα! Να πιάς καλά, μπουλούμπασή μου, να πιάς καλά στον τόπον σου.» Ό δέ Άρβανίτης απεκριθή: «να ήσαι καλά, όρε γούμενε! Να ήναι καλά τά παιδιά σου!» Τότε ό ηγούμενος τού είπεν ότι δέν έχει παιδιά. «Πά μωρέ, έχεις, αλλά έχεις γνώσι και τά θρέφουν άλλοι.»

ΜΣΤ

Ένας Έλληνας όταν κατά τά 1822 παρεδόθη τó Ναύπλιον έφορτώθη τόν πασάν του φρουρίου, και τριβών τήν καπταν του εις τήν γούναν του πασά τής έλεγε: φάει καπτότα, γούνα.

ΜΣΤ

Ένας Ζακύνθιος έπαίξε τó πιάνο. Ό κολλήγας του τού έπήγε λειμοπορτόκαλα και άνθη (φιόρα). Άνώθεν τού πιάνου ήτο καθρέπτης, και ό Ζακύνθιος παίζων έβλεπε ποίος έμβαίνει εις τó σπίτι του. Ό δέ κολλήγας του έπήγε και έστάθη πλησίον του, και άκουσε τας φωνάς του όργάνου και άπορούσε, διότι φαίνεται δέν τó είχαν άκούσει άλλην φοράν. Τότε ό άφεντικός του σηκωθείς, λέγει προς τόν κολλήγα του «παίξε!» Ό κολλήγας τού είπε: «δέν είζευρα να παίζω». Τέλος πάντων ό άφεντικός του τόν ύπεχρέωσε και εκάθησεν εις τó σκαμνί, έβαλε τά χέρια του επάνω εις τó όργηνον και άρχισε να κτυπά. Άκούων δέ ό κολλήγας τας φωνάς άπάρησε, και στραφείς, λέγει τού άφεντικού του: «Μά τόν άγιον Διονύσιον, εγώ δέν τó είζευρα πως τó ζέρω» τού λόγου σου που τó είζευρες πως τó είζευρω;»

ΜΖ

Ένας Ζακύνθιος έπαίξε τó πιάνο. Ό κολλήγας του τού έπήγε λειμοπορτόκαλα και άνθη (φιόρα). Άνώθεν τού πιάνου ήτο καθρέπτης, και ό Ζακύνθιος παίζων έβλεπε ποίος έμβαίνει εις τó σπίτι του. Ό δέ κολλήγας του έπήγε και έστάθη πλησίον του, και άκουσε τας φωνάς του όργάνου και άπορούσε, διότι φαίνεται δέν τó είχαν άκούσει άλλην φοράν. Τότε ό άφεντικός του σηκωθείς, λέγει προς τόν κολλήγα του «παίξε!» Ό κολλήγας τού είπε: «δέν είζευρα να παίζω». Τέλος πάντων ό άφεντικός του τόν ύπεχρέωσε και εκάθησεν εις τó σκαμνί, έβαλε τά χέρια του επάνω εις τó όργηνον και άρχισε να κτυπά. Άκούων δέ ό κολλήγας τας φωνάς άπάρησε, και στραφείς, λέγει τού άφεντικού του: «Μά τόν άγιον Διονύσιον, εγώ δέν τó είζευρα πως τó ζέρω» τού λόγου σου που τó είζευρες πως τó είζευρω;»

ΜΗ

Τόν ιατρόν του Βασιλέως τής Ελλάδος Όθανος Ρέζερ τόνέζητησαν να θεραπεύση ένα άσθενή κατά τó μεσονύκτιον. Αφού έπήγε και διέταξε τόν άσθενή να πάη τó ιατρικόν, εξήλθε να ύπάγη πάλιν εις τά Άνάκτορα. Καθ' όδόν άπήντησεν ένα ύπρηρτην κρατούντα φανάρι εις τας χειρας και όδευόντα κατά τήν χουρμαδιάν. Ό ιατρός τόν ήκολούθησε με τήν ιδέαν ότι πηγαίνει εις τó σπήτι του. Αφού έπήγεν εις ένα μεγάλο διάστημα και εξήλθε τής πόλεως των Άθηνών, εκεί έγνώρισε τó σπήτι του συναδέλφου του Τράιμ-

ΜΗ

Οι Τουρναβίται όταν αριθμούν τó τέσσερα τó λέγουν τέσιρα. Ό παππάς των όταν έλεγε τó Ευαγγέλιον τής Βίβλου Γενέσεως του Ίησού Χριστού, τó όποιον με-

τρεῖς τὰς ἐποχὰς ἀπὸ Ἀβραὰμ ἕως Ἰσαὰκ γενεὰς δεκατέσσαρας, ὁ παπᾶς εἶπε δεκατέσσαρες. Τότε ὁ ἀρχιερεὺς εἶπεν εἰς τὸν παπᾶ, λέγε δεκατέσσαρας· ὁ δὲ παπᾶς ἀπεκρίθη· «ἀφέντη δεσπότη, μὴ γὰρ λέγω ἐγὼ δεκαπέντε, κί' ἐγὼ δεκατέσσαρες λέγω».

ΤΟ ΕΙΣ ΤΗΝΟΝ ΠΡΟΣΚΥΝΗΜΑ

(25 ΜΑΡΤΙΟΥ)

(Συνέχεια καὶ τέλος τοῦ σελ. 163)

Ἡ νύξ τῆς 24ης πρὸς τὴν 25ην Μαρτίου διέρχεται ἐν Τήνῳ ἐν διαρκεί παρακλήσει ἐντὸς τοῦ ναοῦ. Ἦχοῦσι τῆς ἐκκλησίας οἱ κώδωνες, φῶτα βεγγαλικά καὶ φανοὶ χέουσι λάμψεις κατὰ τὸ μᾶλλον ἢ ἥτον ἰσχυρὰς ἐπὶ τοῦ εὐρυτάτου καὶ καθαροῦ προσώπου τῆς ἐκκλησίας, ἔνθα ἀναμῖξ, ἀλλ' ἐν ἀκρῷ σεβασμῷ, συμφύρεται τὸ ἀτελεύτητον μωσαϊκὸν τῶν προσκυνητῶν. Κάτω εἰς τὴν πόλιν, παρὰ τὴν ἀκτὴν τῆς θαλάσσης, ἔνθα εὐρηνται τὰ καφεναῖα, κοχλάζει ἄλλος βίος καὶ παννυχίδες ἦμισα θρησκευτικαὶ τελοῦνται ὑπὸ τοῦς ἤχους παροινίων φασμάτων καὶ ἐγχορῶν ὀργάνων. Εἰς τὴν ἀτμοσφαῖραν συναντῶνται οἱ ἤχοι τῶν κωδῶνων καὶ οἱ στόνοι τῆς βαρβίτου, δι' ἧς ἀδεΐως ἀνακουροῦται μέλος στρεβλωθέντος μελοδράματος ἢ χοροῦ ἰθαγενούς. Εἰς τὸν αἰθέρα ἐκπνέουσι μετὰ μικρὸν ἀμφοτέροι οἱ ἤχοι. Τὸ τέλος, εἶναι τὸ αὐτό. Καὶ τοῦ κώδωνος ἢ ἀπήχησις καὶ τοῦ ὀργάνου ὁ ἦχος, καὶ τοῦ ἀλγους ἢ κραυγῆ τοῦ παρὰ τὴν ἐκκλησίαν πάσχοντος, καὶ ἡ εὐέλπις ἐπικλήσις τοῦ εἰς τὰ ὑπόγεια τοῦ ναοῦ δεομένου, καὶ ἡ φρονήσις ἰαχῆ τοῦ παρὰ τὴν ἀκτὴν ἄδοντος, τὰ πάντα, καὶ τὰ μᾶλλον ἀνόμοια, ἔχουσι ὅμοιον ἐν τούτοις τέλος ὅπερ εἶναι ἡ ἀπόσβεσις, ὁ θάνατος αὐτός. Ἐφήμερος χαρὰ καὶ θλίψις διαρκῆς θνήσκουσι ἀδελφοῦμενοι εἰς τὸ κενόν. Ἐὰν ἦτο δυνατόν ν' ἀπεσβέννυτο καὶ τὸ ἄλγος τοῦ ἀνθρώπου ὅπως καὶ ἡ κραυγῆ, ἢ ὁ πόνος ἀπέσπασεν ἀπὸ τοῦ στόματός του....

Ἀνέτειλεν ἡ 25η Μαρτίου! Ἀπὸ ὄρθρου βαθέως οἱ ἤχοι τῶν κωδῶνων ἐκάλεσαν εἰς τὴν ἐκκλησίαν τοὺς πιστούς. Ἰσως ἡ φράσις δὲν εἶναι ὀρθή. Ἡ ἐκκλησία ἦτο ἀφ' ἐσπέρας κατεληγμένη. Πᾶσα γωνία αὐτῆς ἠμφοσθητεῖτο ἐπιμόνας, ἐπὶ ὅλου δὲ τοῦ μαρμαρινίου διαπέδου εἶχεν ἀπλωθῆ ἀνθρώπινον στρώμα κινούμενον, προσευχόμενον ἐγειρόμενον ἐνίοτε, συσταλλόμενον καὶ τάνταπάλιν. Ἀληθῆς Ἡρακλέους ἄθλος ἦδύνατο νὰ προταθῆ ἢ εἰς τὴν ἐκκλησίαν τῆς Εὐαγγελιστρίας εἰσοδος διὰ τὸν ἐξῶθεν ἀγρυπνοῦντα προσκυνητὴν. Τὴν ὥραν τῆς λειτουργίας ἢ πικνότης εἶχεν ἀφορήτως κορυφωθῆ. Ἀκίνητοι, σιωπηλοὶ, εὐλαβεῖς, ἐν θείᾳ κατανύξει καὶ ἐμπνεύσει οἱ προσκυνηταὶ

προσηλῶνται πρὸς τὴν Ἁγίαν Πύλιν. Οἱ στοχασμοὶ τῶν εἶναι θεοὶ, ἢ στάσις τῶν συντετριμμένη, ἢ πεποιθήσις τῶν ἀκμαῖα. Οἱ ἐγγῆς τοῦ εἰκονοστασίου τῆς θαυματουργοῦ Παναγίας εὐρισκόμενοι βίπτουσι βλήματα ἀνεκφράστου προσδοκίας πρὸς τὸ μικρὸν εἰκονισμάτιον. Εἶναι, οὕτως εἰπεῖν, προνομιοῦχοι ἐν μέσῳ τῆς ἰσότητος ἐκείνης, διότι ἠτύχησαν νὰ εὐρεθῶσι πλησίον τῆς εἰκόνας, νὰ θεωρῶσι διαρκέστερον αὐτὴν, νὰ ἐπιφύττωσι διὰ τῶν χειλῶν τῶν τὴν καλύπτουσαν τὴν εἰκόνα ὑαλον καὶ τὰ περὶ τὸ ἀναλόγιον πλοῦσια ὑφάσματα.

Βρονταροὶ ἤχοι ἐγχορῶν πυροβόλων, συνεχεστέρᾳ τῶν κωδῶνων κρούσις, σπουδῆ τοῦ ἐν τῷ προσώπῳ καὶ ταῖς ὁδοῖς ἀναμένοτος πλήθους, ἀνήγγειλαν ὅτι ἤρξατο ἡ λιτανεία. Εἰς τὸ προσώπιον τῆς ἐκκλησίας ἐξῆλθεν ὁ κληρὸς προπορευόμενος φανῶν. Ἡ ἀνὰ τὴν πόλιν λιτανεία ἤρξατο. Αἱ ἀρχαὶ πᾶσαι ἐν μεγάλῃ στολῇ ἀκολουθοῦσι τὸν κληρὸν, ὅπισθεν δὲ σαλεύεται ἀτελεύτητος σειρά πλήθους ποικιλομόρφου ἀκολουθοῦντος ἐμφόβως τὴν λιτανείαν. Ἡ θαυματουργὸς εἰκὼν φέρεται ἐπὶ τῶν χειρῶν ἱερέως. Οἱ ἐξῶσταί εἶναι πλήρεις λαοῦ· αἱ ὁδοὶ βρίθουσι κόσμου, τὰ σηματοδοτούμενα πλοῖα εἰς τὴν παρὰ τὴν ἀκτὴν ἐμφάνισιν τῆς λιτανείας κανονοβόλοισι, φωνῆ δὲ αἰνῶν καὶ λατρίας πλανᾶται διαρκῶς εἰς τὴν ἀτμοσφαῖραν. Ὅτε ἡ λιτανεία ἐστὶ παρὰ τὴν μικρὰν τῆς προκομαίας πλατεῖαν ὅπως ἀναπέμψῃ δεήσεις, τὸ εὐσεβὲς θέαμα προσέλαβε τύπον ὑπεράτης μεγαλοπρεπειίας. Αἱ κεφαλαὶ πᾶσαι ἀπεκαλύφθησαν ἢ φωνῆ τοῦ σεβασμίου ἱεράρχου ἐτόνισεν εὐλαθεῖ παρακλήσιν ὑπὲρ τοῦ Ἐθνους καὶ τῆς δόξης τῶν Ἑλληνικῶν ὄπλων, ἐνθ' ἡ σταυροφόρος χεῖρ του ἠύλογησε τὸ ἄφωτον πλῆθος. Ἐπήλθε τότε βραχυτάτη σιωπὴ ἐπίσημος καὶ κατανοητικὴ. Ἐκαστος ἀφῆθη εἰς τοὺς λογισμοὺς αὐτοῦ. Ὁ μὲν ἀνεκάλεσε τὴν πατρίδα καὶ τὰς περιπετείας τῆς, ὁ δὲ τὴν οἰκογένειάν του, ὁ ἄλλος τοὺς συγγενεῖς καὶ φιλαδέλφους του, οἷτινες ἀνηράγησαν ἀπὸ τοῦ κόσμου τούτου, ἕτερος ἐκείνους, οὓς ἀφῆκε καὶ ὑπὲρ ὧν ἤλθε νὰ δεθῆ πρὸ τῆς εἰκόνας τῆς Παναγίας. Τὴν στιγμὴν ἐκείνην διὰ χειρὸς ἡπίας ἢ Θρησκείας ἐπέφασκε καὶ ἴαινε τοὺς ἠθικὸς πόνους τῶν προσκυνητῶν. Ἡ πίστις παρεμύθει ἢ πεποιθήσις ἐξῆρε τὴν ἐλπίδα, καὶ ὁ δυστυχῆς ἀνθρώπος ἀνεκουφίζετο, ψεῦστιγματῶς ἢ ὑπὸ τὴν πνοὴν τῆς θείας Θρησκείας. Δάκρυ ἀνέβλυσε τότε ἀπὸ τοῦ κανθοῦ ἐκάστου ἢ λιτανεία ἐκινήθη ἐμπρός, ὁ κληρὸς ἀνέπεμψεν εὐχὰς, ἢ δὲ προπορευομένη μουσικῇ ἐτόνισε τοὺς ἤχους τοῦ ὕμνου πρὸς τὴν ἑλληνικὴν Ἐλευθερίαν. Αἱ καρδίαι τῶν δούλων καὶ τῶν ἐλευθέρων ἐσκίρταν εἰς τὸ ἀκουσμα τοῦ προσφιλεστάτου μέλους τοῦ ὕμνου· αἱ διάνοιαι ἵπταντο, μένος πολεμικὸν ἐπεχύθη ἐπὶ τὰ πρόσωπα, καὶ τὸ ἐκ τῆς ἐμπνεύσεως τῆς θρησκείας ἀναβλύσαν δάκρυ ἀπὸ τοῦ ὀφθαλμοῦ κατελείθη βραδέως καὶ ἑπερατώθη ἐν τῇ ἀναμνήσει τῆς Πατρίδος. Ὁ

μαρτυρικὸς δεσμός ἐνεφανίσθη καὶ πάλιν ἐν παραστάσει ἐξωτερικῇ. Ἐνθ' ὁ ἐκκλησιαστικὸς χορὸς καὶ ὁ κληρὸς ἐμελε δεόμενος, ἢ μουσικῇ ἀνέκρουε τὸν ὕμνον τῆς Ἐλευθερίας. Τὰς σκέψεις τοῦ Χριστιανοῦ ἐρρυθμίει τότε τὸ φρόνημα τοῦ πολίτου καὶ τοῦ ἀληθοῦς πατριώτου.

Δι' ὅλης τῆς ἡμέρας τῆς παραμονῆς καὶ τῆς ἑορτῆς, ἢ ἐκκλησία τῆς Εὐαγγελιστρίας πληροῦται εὐλαθῶν προσκυνητῶν, ὧν ἡ εὐσέβεια κινεῖ εἰς δάκρυ τὸν παρατηρητὴν. Εἶναι τι τραγικῶς συγκινητικὸν τὸ ὄραν συνωστιζόμενας περὶ τὴν θαυματουργὸν εἰκόνα τῆς Παναγίας μητέρας μὲ νήπια καὶ παιδία εἰς τὴν ἀγκάλην, ἐρχόμενας μετὰ πίστεως ἀδιασέστου νὰ ἐπικαλεσθῶσι τὴν χάριν τῆς Θεομήτορος. Ἡ ἄκρα πεποιθήσις ἀγγίζει τὴν ὑπερβολὴν, καὶ παρέχει εἰς τὴν τυφλὴν ἀφοσίωσιν θέλητρον ἀνεκφράστου ὅπως καὶ θεῖον. Πρηνῆς πρὸ τῆς εἰκόνας δέεται ὁ ἀνάπηρος καὶ ὁ πάσχων. Δὲν εἶναι εἰδωλολάτρης τὴν ὥραν ἐκείνην εἶναι εὐσεβῆς, καὶ θλίβων τὸ χρυσοῦφαντον ὑφάσμα τοῦ ἀναλόγιου, τὸ πλάσιον τῆς εἰκόνας, ἢ προφάτων τὴν ὑαλον τοῦ εἰκονίσματος ὁ δέομενος ἀνέρχεται εἰς τὸ διὰ τῆς εἰκόνας εἰκονίζομενον, καὶ παρ' αὐτοῦ αἰτεῖ ὅ,τι ἡ ἀσθένεια τῆς ἀνθρωπίνης δυναμείας ἀδυνατεῖ νὰ χορηγήσῃ. Ἡ προσδοκία τοῦ αἰτουόντος θὰ ἦτο ἐκπληκτικὴ ἂν μὴ ἠρμηνεύετο ὑπὸ τῆς βαθείας πεποιθήσεως ὅτι δύναται νὰ ἐπιτύχῃ ὅ,τι παρὰ τῆς Παναγίας ἐζητήσεν. Ἀπὸ πιστεῦσθαι διὰ τὴν μὴ ἔχῃ τὴν τυφλὴν αὐτὴν πεποιθήσιν, ἢ μόνῃ πίστις ἑδραία δύναται νὰ γεννησῇ; Καὶ ἀπὸ πειθεταί ὅτι ἀμέσως δύναται ἡ χάρις τῆς Θεομήτορος νὰ συμπληρώσῃ τὴν ἀνθρώπινον ἀδυναμίαν, καὶ τῆς ἐπιστήμης τὴν ἀνεπάρκειαν, διὰ τὴν μὴ ἀναμένη τὴν χάριν αὐτῆν, πεποιθότως, καὶ ἀπὸ στιγμῆς εἰς στιγμὴν ἀναμένον τὸ θαῦμα νὰ μὴ διατελῇ εἰς ἀκρότατον νευρικὸν παροξυσμὸν, ἐν καταστάσει τινὶ κρίσιμῳ, ἐν ἀντιδράσει βιαίᾳ, ἢν οὐδὲν φάρμακον δύναται νὰ παραγάγῃ, ἀλλ' ἢ τὸ φάρμακον τῆς πίστεως καὶ ἡ πεποιθήσις εἰς δύναμιν ἀνωτέραν, ἢν ὁ ἀνθρώπος δὲν δύναται νὰ ἐμπνεύσῃ εἰς τὸν ἀνθρώπον; Οὕτω δύνανται, νομίζω, νὰ ἐρμηνευθῶσι ἰσώσεις τινὲς ἰδίως εἰς τὰς νευρικὰς παθήσεις ἀναφερόμεναι. Οὐδεὶς, καθ' ὅσον γνωρίζω, διετάθη ὅτι ἀνάπηρος ἔχων παντελῶς κεκομμένον τὸ ἕτερον τῶν σκελῶν εἶδε διὰ θαύματος ἐπανελθόντα τὸν ἴδιον πόδα. Τούτο βεβαίως θὰ ἦτο παράλογον. Δὲν μοὶ φαίνεται ὅμως παράλογον, καὶ, τὸ ἐπ' ἐμοί, πιστέω, ὅτι, ἐν τῇ εὐσεβείᾳ προσήλωσι, τῇ ἀκραδάντῳ πίστει, καὶ τῇ ἀσαλεύτῳ προσδοκίᾳ ὅτι ἰαθήσεται, ἐβάδισεν ὁ παραλελυμένος ἔχων τὸν πόδα, διότι δὲν νομίζω ἀδύνατον νὰ ἐπανελθῇ ἢ ζωὴ εἰς τοὺς ἡμινέκρους μυῶνας τοὺς πάσχοντας νεκροφάνειαν μᾶλλον ἢ θάνατον. Πρὸς τοῦτο χρεαίεζοτο ἰσχυρὰ καὶ κεραυνοβόλος δράσις. Ἐχρειάζετο ἡλεκτρικὴ στήλη ἀκούοντως δυνατὴ ὅπως συνταράξῃ τὸν πάσχοντα καὶ ἀποδώσῃ εἰς τὰ νεαρὰ κωμμένα μέλη του μικρὸν μέρος

τῆς ἐλαστικότητος, ἢν εἶχον ἀπολέσει. Ἡ ἰδέα τοῦ πάσχοντος, ἢ ἱερὰ προσδοκία του, ἢ πεποιθήσις ὅτι τὸ ζητούμενον δὲν εἶναι ἀδύνατον ἐπέδρασαν ἐπὶ τοῦ νευρικοῦ του συστήματος, καὶ εἰς στιγμὴν κρίσεως τὸ νερκωθὲν μέλος ἐπανεκίνησεν ὀλίγην ὕγιαίν. Πολλάκις ἢ πεποιθήσις ἡμῶν εἰς ἱατρὸν δεδοικιασμένον μᾶς θεραπεύει καὶ ἀνευ φαρμάκων ἢ ἄλλων καταποτιῶν οὐδεμίαν ἐνεχόντων οὐσίαν ἱαματικὴν· καὶ ἀπὸ ἢ εἰς τὸν ἀνθρώπων πεποιθήσις, ἀπεργάζεται ἐν ἡμῖν τὴν βελτίωσιν καὶ πολλάκις τὴν πλήρη ἰασιν, θέλουσι νὰ μὴ ἐπέρχεται τοῦτο ὅταν ἢ πεποιθήσις τοῦ πάσχοντος δὲν φέρεται πλέον πρὸς ἀνθρώπον, ἀλλὰ πρὸς τὸ θεῖον, ὅπερ, κατὰ τὴν ἰδέαν τοῦ ἀσθενούς, δύναται αὐθαρῆ νὰ ἐπιτελέσῃ τὸ θαῦμα του!

Οὐδαμῶς καθίσταται ὁ ἀπολογητὴς τῶν θαυμάτων, τῶν εἰκονισμάτων καὶ τῶν ἁγίων λειψάνων. Τολμῶ ὅμως νὰ ἐξηγήσω τὸ φαινόμενον ἀπὸ ἐπὶ τόπου τὸ ἐμελέτησα καὶ εἶδον μὲ ποῖαν πεποιθήσιν, μὲ ποῖαν τυφλὴν πίστιν, μὲ ποῖαν ἀπειρον ἀγάπην προσέρχονται ἐν Τήνῳ οἱ προσκυνηταί. Ἐν τῶν μᾶλλον συγκινητικῶν ἀλλὰ καὶ πενθίμων θεαμάτων εἰναι ἀναντιρρήτως τὸ ἐκτυλισσόμενον τὴν νύκτα τῆς 24 πρὸς τὴν 25 Μαρτίου εἰς τὰ ὑπόγεια τῆς ἐκκλησίας, ὅπου ἱστοροῦσιν ὅτι εὐρέθη καὶ ἡ εἰκόνα. Ἀληθεῖς πολυδαίδαλοι κατακόμβαι, ἐν αἷς ἀντὶ νεκρῶν κινουῦνται ἐμφυχα σώματα καὶ ὅπου ἀντὶ σιωπῆς θανάτου ἀκούονται κραυγαὶ πόνου καὶ δεήσεως θερμῆς. Ὅτε περὶ τὸ μεσονύκτιον ἀπήλθον εἰς τὴν χαμηλὴν καὶ στενὴν πόλιν τοῦ ὑπογείου σκοπῶν νὰ διεσδώσῃ ἐντὸς, κατεχόμενῃ ὑπὸ σκέψεων ἀλλοκότων καὶ εἰς διαμέτρον πολλοῦ λαοῦ χωρουσῶν. Ἀπὸ τῶν στοῶν τοῦ ναοῦ καὶ τῶν περὶ τὸ ὑψώματων διέκρινον εἰς μικρὰν ἀπόστασιν τὸν βράχον τῆς Δήλου ἐπιπλέοντα τοῦ ὕδατος τοῦ Αἰγαίου. Θαῦμα τοῦ εἰδωλολατρικοῦ κόσμου ἀνήγαγεν ἐκ τοῦ πυθμένος τῆς θαλάσσης τὸν σκόπελον ἐκείνον, ἐν ᾧ ἢ ἐπίπτετο Ἄητὼ ἐγέννησε τοὺς διδύμους τοῦ φωτός θεοῦ. Οὕτω τὸ ὑπερφυσικὸν παρίστατο ὡς ἀπαύγασμα τῆς ἰδέας καὶ τῶν ἀδυναμιῶν τῶν λαῶν πάσης ἐποχῆς, παντὸς θρησκευμένου καὶ παντός πολιτισμοῦ. Ὅπου ἐξέπνευσε αἱ εἰδωλολατρικαὶ παραδόσεις ἀνεγεννῶντο ἐν τούτοις αἱ χριστιανικαί.... Ὑπὸ τὴν ἐντύπωσιν τῆς ζωῆς εἰκόνας, ἢν εἶχον πρὸ ἐμοῦ, κατερίγασα μετὰ κόπου τὰς προσφιλεῖς καὶ θελκτικὰς ἀναμνήσεις τοῦ ἀρχαίου κόσμου, καὶ πειραθείς νὰ λησμονήσω τὴν Δήλον καὶ τοὺς θεοὺς τῆς, εἰσεχώρησα μετὰ κόπου εἰς τὸ ἔνδον τοῦ ὑπογείου. Πληθὺς κηρίων ἀνημμένων ἐφώτιζε τοὺς στενοὺς διαδρόμους· τὸ πλῆθος ἐμυρηνκία κατὰ γράμματι· συγκεχυμένα ἔφθανον μέχρι ἐμοῦ φωναί, βοαί, κραυγαί, στεναγμοί, συμφορούμενοι πάντες εἰς ἀόριστον φθόγγον λυόμενον βραδέως εἰς τὴν πνιγνὰν τοῦ ὑπογείου ἀτμοσφαῖραν. Ἀσκεπῆς, μόλις κινούμενος, βαδίζων βραδύτατα, πιεζόμενος ἀφορήτως, ὠθῶν καὶ

ὠθούμενος, κατώρθωσα μετὰ ἀγῶνα ἢ μισείας ὥρας νὰ διατρέξω διάστημα ἐνὸς ἢ δύο λεπτῶν ὅπως φθάσω παρὰ τὴν πύλιν τοῦ ἀγιάσματος, ἐκεῖ ἔνθα ἀνευρέθη ἢ εἰκὼν καὶ ὅπου παννύχιον διέρχονται ἐν προσευχῇ οἱ εἰς τὴν Προβατικὴν ταύτην κολυμβήθραν πανταχῶθεν συρρέοντες τυφλοὶ, ἀνάπηροι, παραλυτικοὶ, ἐπιληπτικοὶ, φρενοβλαβεῖς. Θεέ! ποῖον θέημα! Ποῖαι φωναὶ συγκεχυμένα, ποῖαι χειρονομίαι ἀλλόκοτοι, ποῖα βλέμματα φρικτῶδη, ποῖαι ὄψεις ἀλλοιωθεῖσαι ἐκ τῆς νόσου, τοῦ τρόμου, τῆς ὥρας ἐκείνης, τῆς πεποιθήσεως καὶ τῆς προσδοκίας τῆς ἰάσεως! Πρηνῆς ἐπὶ τῶν πλακῶν τοῦ ὑπογείου μὴτῃ δυστυχῆς καταστῆλται τοὺς σπασμούς τοῦ φρενοβλαβοῦς τέκνου τῆς, κ' ἐπικαλεῖται τὴν Παναγίαν. Δάκρυα χέων περαιτέρω δέεται ἄλλος καὶ ἀναμένει πεποιθότως νὰ ἰαθῆ. Θρῆνοι καὶ κοπετοὶ, φωναί, κραυγαί, ἀπειλαί, στόνοι περιδονοῦνται εἰς τὴν θερμὴν καὶ ἀσφυκτικὴν ἀτμοσφαῖραν τοῦ ὑπογείου. Ζητοῦσιν οἱ πάσχοντες τὴν ἰασιν, καὶ οἱ συγγενεῖς τῶν παρ' αὐτοῖς προσευχονται αἰτουόντες τὴν χάριν. Φαντασία φλεγμίνουσα δύναται μόνῃ νὰ ὑποτυπώσῃ τὴν εἰκόνα τῆς ἀθλίας, ἀλλὰ βαθύτατα συγκινοῦσας σκηνῆς. Ἡ ἀνθρώπινος ἀδυναμία, τῆς φύσεως ἢ ἀτέλεια, τῆς ψυχῆς αἱ ἀγαθαὶ καὶ ἐλαττωματικαὶ ιδιότητες, ἢ πίστις, ἢ ἀφοσίωσις, ἢ δεισιδαιμονία, ἢ πρόληψις, ἀντιπροσωπεύονται τὴν νύκτα τῆς παραμονῆς εἰς τὰ ὑπόγεια τῆς ἐν Τήνῳ ἐκκλησίας. Τῶν αἰσθημάτων πάντων κυριαρχεῖ καὶ δεσπόζει μυστηριώδης τις φόβος, τὸ δὲ θέαμα παρίσταται ἄξιον τῆς μελέτης τῶν ψυχολογούντων. Τὸ ἐπ' ἐμοί, ὁμολογῶ ὅτι ἐξῆλθον κακῶς ἔχων ἀπὸ τοῦ ὑπογείου. Ἐπάσχον τὸ τε σῶμα καὶ τὴν ψυχὴν, σκέψεις δὲ ποικίλαι καὶ ἀντίθετοι ἀνθρώσκον ἀπὸ τοῦ ἐγκεφάλου. Ποῖα εἰκὼν, ποῖαι παθήσεις, ποῖα ἄλγη, ποῖα βιωτικὴ ἀθλιότης!

Μετὰ μεσημβρίαν τῆς 25ης Μαρτίου ὁ ὄγκος τοῦ πλήθους ἀρχεται ἀραιούμενος. Συρίζουσι παρὰ τὴν ἀκτὴν τὰ ἀτμόπλοια, κήρυκες διαλαλοῦσιν εἰς τὰς ὁδοὺς τὰς εὐκαίριαις τῶν ἀναχωρήσεων, καὶ ὁ στιγμιαίως κοπᾶσας χερσαῖος σάλλος ἀνανεοῦται ἰσχυρῶς. Οὐδὲν ἔχει ἐν πρᾶξιν τὴν πλέον ἐν Τήνῳ. Ἀπὸ ἐπιπέλεσε τὴν εὐχὴν, ἀπὸ ἐπλευσεν εἰς Τήνον καὶ διήλθεν ἐν ἀγρυπνίᾳ τὴν προτεραίαν τῆς ἑορτῆς, ἀπὸ παρέστη εἰς τὴν λειτουργίαν τῆς μεγάλης ἡμέρας, καὶ ἠκολούθησε τὴν λιτανείαν, ἀναμνηστικαὶ τῶν οἰκείων αὐτοῦ καὶ σπευδεῖ νὰ ἐπανεέλθῃ εἰς τὴν πατρίδα καὶ τὴν ἐστίαν. Ἡδὴ παρεσκευάσεν ὁ προσκυνητὴς τὸν ὀδοιπορικὸν αὐτοῦ σάκκον, ἀπηλλάγη πάσης μερίμνης, καὶ, ἔτοιμος νὰ ἐγκαταλείψῃ τὴν νῆσον ποθεῖ ν' ἀπέλθῃ καὶ πάλιν ὅπως ἴδῃ ἐράπαξ ἔτι, τὸν ναόν, τὴν Παναγίαν, τοὺς τόπους, οὓς πρὸ μικροῦ ἐγνωρίσεν, ἀλλ' ὅπου ἐδεήθη, ἠυχῆθη καὶ ἐκλαυσεν. Ἀναβαίνει καὶ πάλιν τὴν ἀνωφερῆ πρὸς τὴν ἐκκλησίαν ὁδόν. Ἡρεμώτερος ἦδη ὁ νοῦς του ἐρευνᾷ τὰ περὶ ἀντικείμενα, ἐτάζει τὰς μορφὰς, μελετᾷ

καὶ θεωρεῖ τὰς ἀνὰ τὴν ὁδὸν ἐκτυλισσομένας εἰκόνας. Ἐδῶ σύνταγμα ἱπαιτῶν, ἀνευ συνταγματάρχου καὶ βαθμοφόρων, κατέχει τὴν διόδον καὶ διὰ θρηνώδους φωνῆς μονολογεῖ, καὶ ἐπικαλεῖται πάντας τοὺς ἁγίους. Οἱ ἐπαῖται εἰσι ξένοι πλεύσαντες πρὸς ἐμπόριον ἐκεῖ καὶ ὅπως ἀσκήσασιν τὴν γλώσσάν των εἰς τὰς φωνὰς πᾶσας τῆς μουσικῆς κλίμακος. Περαιτέρω δι' ἰσχυρὰς φωνῆς ἀνθρώπος τις καλεῖ τοὺς διαβάτας νὰ ἴδωσι τὸ τρομερὸν περίεργον τέρας, μίαν αἶγα μὲ τρεῖς πόδας καὶ μίαν γυναῖκα χορεύουσαν εἰς τὸ σύρμα. Ἐφόσον οἱ διαβάται ἀπροσεκτοῦσιν εἰς τὴν φωνὴν τοῦ καλοῦντος, κατὰ τοσοῦτον οὗτος ἐνταίνει τὴν φωνὴν καὶ περιγράφει τὰ μεγάλα θαυμάσια τοῦ τρομεροῦ τέρατος. Ἐπι περαιτέρω ἀκούεται ἡχος μουσικῆς ἐντὸς μικροῦ καταστήματος μεταποιηθέντος εἰς παγίδα, ἐν ᾗ οἱ εἰσερχόμενοι συλλαμβάνονται δίκην ποτικῶν ἰσάται ἀνὴρ τις καλῶν τοὺς διαβάτας νὰ ἀπολαύσῃ τοῦ θεάματος. Οἱ εἰσελθόντες ἐξέρχονται ἀπὸ ἀφήσων ὀλίγα χαλκὰ κερμάτια μοχθοῦντες ματαίως νὰ περάσῃσι μεταλλίνους τινὰς κρίκους περὶ τὸν λαμῖνον βαναύσων μαχαίριων, ἐφ' ὧν πολλάκις πρὸς μείζονα πείρασμόν προσκολλᾷ ὁ παγιδευτὴς καὶ χάρτινα πεντόφραγκα. Ἐν μέσῳ παραπλησίον θεαμάτων καὶ φωνῶν παντοίων φθάνει ὁ προσκυνητὴς εἰς τὴν ἐκκλησίαν τῆς Παναγίας· προσπίπτει εἰς τὰς πλακάς τῆς ἐκκλησίας, ἀσπάζεται μετ' εὐλαβοῦς παραφορᾶς καὶ πίστεως ὑπεράτης τὴν θαυματουργὸν εἰκόνα καὶ κατέρχεται ὅπως ἀναχωρήσῃ εἰς τὰ ἴδια εὐχαριστημένως ἠθικῶς, ἀεὶ ἐπιτελέσας τὴν εὐχὴν, καὶ ποθεινὴν ἀποκομιζόμενος ἀνάμνησιν, ἢν ἀσβεστον θὰ τηρήσῃ καὶ ὡς ἐφόδιον θὰ ἐπικαλεσθῆ τὴν στιγμὴν τοῦ θαύματος του.

Ἡ αὐστῆρὰ ἀπαγόρευσις τῆς Τουρκικῆς κυβερνήσεως ἀπεστέρθη κατὰ τὸ τρέχον ἔτος εἰς τὸν βάλθους τῆς Μικρᾶς Ἀσίας προσκυνητᾶς τῆς χαρᾶς νὰ ἔλθωσιν εἰς Τήνον πληροῦντες καθήκον θρησκευτικόν. Κατὰ τὰ προλαβόντα ἔτη χιλιάδες ἀδελφῶν ἡμῶν ἐκ τῶν ἐνδοσάτων καὶ τῶν παραλίω τῆς μικρᾶς Ἀσίας ἔσπευδον εἰς Τήνον προσκυνηταί, αὐξάνοντες τὴν συρροὴν καὶ διὰ τῶν παικίλων αὐτῶν στολῶν παρέχοντες καὶ ἄλλο διαφέρον εἰς τοὺς ἐξῶ ἀδελφούς των. Κατὰ τὸ τρέχον ἔτος οὐδεὶς Μικρασιατῆς ἐνεφανίσθη. Ἡ τουρκικὴ κυβερνήσις οὐ μόνον ἐπέβαλε βαρύτερον φόρον εἰς ἕκαστον διαβατήριον, ἀλλὰ καὶ βίβλ' ἐχρήσατο πολλάκις ἀπακωλόουσα τὸν εἰς Τήνον πλοῦν. Οὕτω οἱ καὶ χάριν σπουδῆς τῶν μορφῶν καὶ τῆς περιβολῆς τῶν Χριστιανῶν ἐκείνων ἀπελθόντες εἰς Τήνον ἐψέσθησαν τῆς τοιαύτης προσδοκίας. Ἐγὼ τοῦλάχιστον ὁμολογῶ ὅτι, καίπερ ἐπιμόνως προσπαθήσας, οὐδαμῶς κατώρθωσα ν' ἀνεύρω γνήσιον κάτοικον τῆς ἐσωτῆς Ἀνατολῆς. Πᾶσα ἡ συρροὴ ἦν ἐκ τῆς ἐλευθερίας Ἑλλάδος, μόλις δὲ ἐπὶ τοῦ μεγάλου ἐκείνου ὄγκου ἐπεφάνετο ἐνιαχοῦ κάτοικός τις τῶν παρὰ τὴν Μικρὰν

Ἀσιανῶν καὶ τῶν παραλίω τῆς θελκτικῆς Ἰωνίας. Ὅτε τὸ ἀπρόβλεπτον τὸ ἀποκομιζόν τούς εὐλαβεῖς τούτους προσκυνητὰς διήρχετο πρὸ τοῦ πολεμικοῦ Ἑλληνικοῦ πλοίου τοῦ σταθμεύοντος ἐν τῷ λιμένι βροντώδεις ἤχησαν ζητωκραυγαί, ἃς καρδία ἐλευθεραὶ ἐξέγειον διὰ δούλων στοράτων. Οἱ ὑπὸ τὸν ζυγὸν συμπολιταὶ ἡμῶν προσηγόρευον ἐνθουσιωδῶς τὰ Ἑλληνικὰ ὄπλα στίλβοντα ἐπὶ τοῦ καταστρώματος εἰς πυραμίδας, καὶ ἀπεκαλύπτοντο πρὸ τῆς Ἑλληνικῆς σημαίας, ἣν αὐρα ἐλευθερὰ ἐθώπευον καὶ δι' ἀίγλης φαινίης ἐγέρουσαν αἰ ἠλιακὰ ἀκτίνες ἀβρόως ὀλισθαίνουσαι διὰ τῶν κυανολέυκων πτυχῶν τῆς. Μετ' ὀλίγον ἡ ποντικὰς αὐρα ἔφερεν ἔτι πρὸς ἡμᾶς τοὺς ἀσθενεῖς ἤχους τῶν εὐχῶν τῶν δούλων, οἵτινες ἐζητωκραύαζον ἐφ' ὅσον ἡ ἀπόστασις καὶ ἡ ἀρκαμένη νύξ ἐπέτρεπεν εἰς αὐτοὺς νὰ βλέπωσι τὸ εὐελπι πλοῖον τοῦ Ἑλληνικοῦ στόλου.

Περὶ δυσμᾶς ἡλίου ἤμην ἐπὶ τῆς γειφύρας τῆς Ἑρμοπολέως, δι' ἧς ἔμελλον νὰ ἐπανακάμψω εἰς Πειραία. Ὅκτῳ καὶ τεσσαράκοντα ὥρας ἀποσιάζον τῶν Ἀθηνῶν, εἶχον ὅμως πολλὰ ἰδεῖ, πλείοτερα αἰσθανθῆ καὶ ἰκανὰ μελετήσαι. Στρηζόμενος ἐπὶ τῆς πλευρᾶς τοῦ πλοίου ἔβλεπον τὰναφθέντα φῶτα τοῦ ὑπερκειμένου ναοῦ τῆς Ἐυαγγελιστρίας καὶ ἤκουον τὸν βόμβον τοῦ ἀραιωθέντος πλήθους ἐκπνέοντα καὶ ἀναγεννώμενον ἀδιαλείπτως. Γαλήνη ἐκράτει πανταχοῦ. Εἰς τὸ στερέωμα ἤρξαντο ἀλληλοδιαδόχως ἐμφαινόμενοι οἱ ἀστέρες, καὶ ἡ αὐχουσα σελήνη μὲ τὸν μόλις ὀρατὸν φαιτεινὸν ἡμιδακτύλιον, ἔχυνε φῶς ἐτοιμότεστον εἰς τὸ στερέωμα καὶ τὴν γλαυκὴν τοῦ Αἰγαίου θάλασσαν. Ἐκινήσαμεν. Μικρὸν κατὰ μικρὸν τὰ φῶτα τοῦ ναοῦ ὠχρίων ἀντιθέτως τῶν ἀναμνήσεών μας κρατυνομένων. Ἦδη ἐχάσαμεν τὰς ἀκτᾶς τῆς Τήνου, τῆς Δήλου, καὶ τῆς προσφιλοῦς Μυκόνου, θέλητρον ἀνέκραψον καὶ ποθητὸν ἐνεχούσης δι' ἅπαντα τὰ τέκνα αὐτῆς. Ἀνάμνησιν εὐάρεστον ἀπεκόμισα ἐκ τοῦ ταξιδίου εἰκονισμάτια καὶ σταυρούς, οὓς ἐπρομηθεύθη ἀπὸ τῶν ἐν τῷ προαυλίῳ τῆς ἐκκλησίας πωλητῶν, καὶ ὕδωρ, ἀγίασμα καλούμενον, ὅπερ ἐγὼ αὐτὸς ἠντλησά μετὰ κόπου ἀπὸ τῶν ὑπογείων τῆς ἐκκλησίας καὶ ἐντός σκεύους λευκοσιδήρου ἐκόμισα μετ' ἐμοῦ εἰς μνήμην. Χωρὶς νὰ ζηλώ τὴν ὑπερβολὴν, ὁμολογῶ ὅτι ἐξήλευσα τὴν εὐσέβειαν καὶ τὴν πίστιν τῶν πλείστων προσκυνητῶν. Ἐῖναι θεσαυρὸς παντὸς ἄλλου ὑπέρτερος ἢ πρὸς τὸν Θεὸν πεποιθησις καὶ ἡ γλυκεῖα ἐλπίς ἢ τὴν πίστιν παρακολουθοῦσα καὶ τὰ τραύματα τῆς ζωῆς ἀμβλύνοσα. Διατί, μὲ τὴν παράδον τῆς ἠλικίας, χάνοντες τὴν νεότητά ἡμῶν καὶ τὰ ὠρατὰ ὄνειρά τῆς, νὰ αἰσθανώμεθα μειομένην καὶ τὴν πίστιν, ἐν ἧ μὲς ἀνέθρεψαν οἱ γονεῖς μας καὶ ἐνθα θ' ἀνευρίσκομεν, εἰς στιγμὴν τρικυμίας, ἀγκυραν κατὰ τῆς καίλαπος, ἣτις θ' ἀπέλειτο κατὰ τῆς κεφαλῆς μας! Αἱ ἀναμνήσεις πάσαι τῆς παιδικῆς ἠλικίας ἀνίστανται ἐν ἡμῖν εἰς τὴν θείαν συ-

κινητικῶν τελευτῶν ἢ σκηνῆς ἐξωτερικῆς λατρείας θρησκευτικῆς. Τὸ ἡσθάνθη πολλὰκις καὶ πρὸ τινῶν ἐτι ἡμερῶν. ἐν τῇ ἐκκλησίᾳ τῆς Τήνου. Ὅσφ καὶ ἀν ἐξητιμίσθη ἐν ἡμῖν τὸ ἄρωμα τῆς θρησκείας, παραμένει πάντοτε ἰκανὸν ὅπως κατανοῶσιν ἡμᾶς, ἀνακαλοῦν ἠλικίαν εὐδαιμονίας καὶ ἀθρότητας ἀποπτάσαν ἡδὴ ἔσοαι. Ἐὰν δὲ ἀπὸ τοῦ αὐτοῦ προσπελάσῃ τις τὸ ἔθνος, δέον νὰ εὐχηθῇ ὅπως ἡ δημιουργὸς πίστις, ἡ τὸν μέγαν ἀγῶνα θερμάνασα μὴ ἐκλείψῃ ἀπὸ τόπου κεκλημένου νὰ ἐπιτελέσῃ ἔτι ἔργα ἐκπρεμῆ καὶ νὰ συνενώσῃ ἀδελφούς ὑπὸ τὴν σκέπην τοῦ Σταυροῦ καὶ τῆς Ἐκκλησίας. Τὸ ἐπ' ἐμοί, δὲν ἐννοῶ πῶς δύναται νὰ ἐμφανισθῇ πολιτικῶς ἡ Ἑλλάς καὶ νὰ δράσῃ ὡς ἔθνος καὶ φυλὴ ἀνευ τῆς ἐπικουρίας τῆς ἐκκλησίας, ἣτις ἦτο πολιτεία ὅτε δὲν ὑπῆρχε πολιτικὸς τὸ ἔθνος, καὶ μένει δύναμις αὐτοτελῆς καὶ ζῶσα, συντρέχουσα τὴν πολιτείαν εἰς ἔργον, ὅπερ εἶναι σκοπὸς ἐθνικὸς καὶ ἐλάχιστα θρησκευτικὸς. Ἐὰν οἱ λαοὶ ἔχωσιν ἀνάγκην ἐξωτερικῶν συμβόλων καὶ παραστάσεων ὅπως ἐμμένωσιν εἰς τὰ πάτρια, δι' ὧν, ὅπως οἱ Ἕλληνες, θὰ συντελέσωμεν τὰ ἡμιτελῆ, οὐ μόνον δὲν πρέπει ν' ἀμεληθῶσιν αὐτὰς ἐξωτερικὰς παραστάσεις, ἀλλὰ τούναντίον νὰ τὰς συντρέχωμεν, παρέχοντες πρῶτοι εὐσεβείας παραδείγματα.

ΣΥΡΙΑΚΩΝ ΠΑΓΑΝΕΑΒΗ

ΔΟΞΑ ΚΑΙ ΕΡΩΣ

(Συνέχεια τῆς σελ. 164)

Ὁ Γεώργιος διηγῆθη τότε εἰς τὸν ἀρχαῖον ὁδηγὸν του, τὰς εἰδήσεις ἃς ἔμαθεν ἐν τῷ Ξενοδοχείῳ τῆς Χρυσῆς Ἑλλάδος ἐν Προύληγεν. Ἐπέμεινεν ἰδιαιτέρως εἰς τὰς πληροφορίας τῆς τροφοῦ, τῆς ἀδελφῆς τοῦ μουσικοῦ, αἵτινες πρὸ πάντων ἐφάνησαν πιστευταὶ αὐτῷ.

Ἐγὼ ὑπέθεσα ἀμέσως ὅτι τοιοῦτόν τι συνέβαινε, ἀπήντησεν ὁ μουσικός. Ὁ ἔρωσ ὡθῆσε καὶ εἰς χειρότερα πολλοὺς καὶ ἐγὼ δὲ εἰς τὴν νεότητά μου δὲν γνωρίζω τί θὰ ἔκαμνα εἰς περίστασι ὁμοίαν. Ἀλλὰ εἰς τοῦτο οὐδεὶς ἄλλος πταίει ἢ ἡ Ρόζα, ἡ γραῖα φλύαρος! Τί ἀνάγκην εἶχε νὰ ἐξομολογηθῇ εἰς τὴν Ξενοδόχον τῆς Χρυσῆς Ἑλλάδος, ἡ ὅποια ἐπίσης δὲν ἠμπορεῖ νὰ κρατήσῃ μυστικόν;

— Ἐν τούτοις θὰ ὑπάρχῃ τι τὸ ἀληθές εἰς ὅλα ταῦτα, ὑπέλαθεν ὁ Γεώργιος κυριευθεὶς καὶ πάλιν πρὸς στιγμὴν ὑπὸ τῆς πρώτης δυσπιστίας. Ἡ γραῖα Ρόζα βεβαίως δὲν τὰ ἐγέννησε μόνη τῆς ἀνευ αἰτίας.

— Ὅτ' ὑπάρχῃ τι τὸ ἀληθές! Ἀναμφιβόλως πάσα λεπτομέρεια μεμονωμένως ἐξεταζομένη εἶνε ἀληθής. Ναί! εἶνε ἀληθές ὅτι ἀποπέμπονται τὴν ὥραν ἐκείνην οἱ ὑπηρετᾶ καὶ ἡ γραῖα ἐπίσης στέλλεται νὰ κοιμηθῇ, ὅτι εἰς τὰς 11 ὁ ἀγνωστος ἔρχεται πρὸ τοῦ πύργου, ὅτι κατα-

βιβάζεται ἡ γέφυρα, ὅτι τῷ ἀνοίγονται αἱ θύραι καὶ ὅτι ἡ δεσποινὶς τὸν ὑποδέχεται καὶ τὸν ὀδηγεῖ εἰς τὴν αἴθουσαν.

— Ἐ! λοιπὸν! ἰδοὺ! ἀνέκραξεν ἀνυπομονῶν ὁ Γεώργιος.

Ἐὰν ὅλα ταῦτα εἶνε ἀληθῆ, πῶς δύναται ὁ ἀνθρώπος αὐτὸς νὰ ὀρκισθῇ ὅτι δὲν ἔχει μὲ τὴν δεσποινίδα σχέσεις...

— Οὐδεμίαν ἀπήντησεν ὁ μουσικός, καὶ δύναται βεβαίως νὰ τὸ ὀρκισθῇ διότι εἰς ὅλην αὐτὴν τὴν ὑπόθεσιν ὑπάρχει τι, τὸ ὅποῖον ἡ ἔξουτιασμένη Ρόζα, δὲν ἠδυνήθη νὰ μάθῃ. Ὁ κύριος Λιχτενστάιν ἀναμένει εἰς τὴν αἴθουσαν, ἡ δὲ δεσποινὶς ἀποσύρεται ἀμέσως, ἀφοῦ κομίσῃ τὰ φαγητὰ, ἄτινα μουσικῶς παρασκευάζει ἡ ἰδία. Ὁ πατὴρ τῆς μένει μετὰ τὸ ἀγνώστου μέχρι τοῦ πρώτου ἄσματος τοῦ πετεινοῦ, ἀφοῦ δὲ δειπνήσῃ οὗτος καὶ θερμάνῃ εἰς τὴν ἐστίαν τὰ κατεφυγμένα ὑπὸ τοῦ ψύχους μέλη του, ἐξέρχεται ἐκ τοῦ πύργου ὅπως καὶ εἰσέρχεται.

— Ὡ πόσον ἀνόητος εἶμαι! νὰ μὴ σκεφθῶ τοιοῦτόν τι μάλλον! Ἦτο τόσο ἐγγὺς ἡ ἀλήθεια καὶ ἐγὼ ἀπεπλανήθην τοσοῦτον! Ἀλλὰ κατηραμένοι νὰ εἶνε ἡ περιεργία καὶ ἡ κακολογία τῶν γυναικῶν, αἱ ὅποια πανταχοῦ νομίζουσιν ὅτι διαβλέπουσιν ἕκαστόν τι καὶ αἰ ὅποια κατασκευάζουσι τοιοῦτους ἀνοήτους καὶ φρικώδεις μύθους. Ἄλλ' εἰπέ μοι, ἐξηκολούθησεν ὁ Γεώργιος, μετὰ τινὰς σκέψεις· μοὶ φαίνεται κάπως παράδοξον, ὁ προγεγραμμένος οὗτος ἀπὸ τῆς γραῖας κατὰ πᾶσαν νύκτα εἰς τὸν πύργον! Εἰς ποίαν ἀφιλοξένον λοιπὸν κατοικεῖ χώραν, ὅστε νὰ μὴ εὐρίσκη ἐν θερμὸν δεῖπνον, ἐν κύπελλον οἴνου καὶ τὴν θερμότητα μιᾶς θερμάστρας; Ἄκουσον! Ἐὰν ὅμως μὲ ἀπατᾷς...

Τὸ βλέμμα τοῦ χωρικοῦ ἦτο προσηλωμένον ἐπὶ τοῦ νεανίου μετ' εἰρωνικῆς τινος ἐκφράσεως!

— Εὐπατριδῆς, ὡς ὑμεῖς, ἀπήντησε, δὲν γνωρίζε βεβαίως τί εἶνε ἐξορία δὲν γνωρίζετε τί εἶνε νὰ κρύπτηται τις ἀπὸ τὰ βλέμματα φονέων. Δὲν γνωρίζετε πόσον φοβερόν εἶνε νὰ κατοικῇ τις εἰς κάθυγρα σπήλαια. Δὲν γνωρίζετε ποίαν εὐχαρίστησιν προξενεῖ θερμὸν τεμάχιον κρέατος καὶ ποτήριον οἴνου εἰς τὸν πρῶγον καὶ συγκατοικοῦντα μετὰ τῶν γλαυκῶν. Ἄλλ' ἐὰν θέλητε, ἔλθετε μετ' ἐμοῦ ἢ πρῶτα δὲν ἔβρασαν εἰσέτι καὶ ἐν καιρῷ νυκτὸς δὲν δύνασθε νὰ παρουσηθῆτε εἰς Λιχτενστάιν. Ὅτ' αὖς ὀδηγήσω ἐκεῖ, ὅπου ὁ προγεγραμμένος κατοικεῖ καὶ τότε δὲν θὰ μ' ἐρωτήσητε πλέον διατί ἐξέρχεται ἐν τῷ μέσῳ τῆς νυκτὸς ὅπως ζητήσῃ τὸ δεῖπνόν του!

Ἡ ἐμφάνισις τοῦ ἀγνώστου εἶχε σφόδρα διεγείρει τὴν περιεργίαν τοῦ Γεωργίου, ὅστε προθύμως ἐδέξατο τὴν πρόσκλησιν τοῦ μουσικοῦ τοῦ Χάρδτ καὶ τοσοῦτῳ μάλλον, καθόσον αὐτὴ παρεῖχεν αὐτῷ τὸ καλλίτερον μέσον, ὅπως βεβαίωθῃ περὶ τῆς ἀληθείας ἢ τοῦ ψευδοῦς τῶν λόγων τοῦ μουσικοῦ.

Ὁ ὁδηγὸς ἤρπασε τὰς ἡνίας τοῦ ἵππου καὶ ὠδήγησε τὸν ἵππον διὰ στενῆς ἐν τῷ

δᾶσει ἀτραποῦ. Ὁ Γεώργιος ἀφοῦ ἐρριψεν ἀπᾶς ἔτι τὰ βλέμματα του ἐπὶ τῶν παραθύρων τῆς Λιχτενστάιν ἠκολούθησε σιωπηλὸς αὐτόν, ἀναλογιζόμενος πάντοτε τὸν ἀγνωστὸν ἀνθρώπον, τοῦ ὁποῦ ἐμελλε νὰ ἐπισκεφθῇ τὴν μυστηριώδη κατοικίαν. Ἀδιακόπως ἀπσχολεῖ αὐτὸν τὸ ζήτημα τοῦτο· ποῖος εἶνε ἀρὰ γε ὁ προγεγραμμένος οὗτος; Ἀνεμνησθετο ὅτι πολλοὶ ὀπαδοὶ τοῦ δουκὸς εἶχον ἐξωστῆ τῶν ἑαυτῶν κτημάτων, ἐνόμιζε μάλιστα ὅτι ἤκουσε, καθ' ἣν ὥραν ἦτο βεβυθισμένος εἰς τοὺς ρεμβασμούς του ἐν τῷ Ξενοδοχείῳ τῆς Χρυσῆς Ἑλλάδος, ὅτι κύριος τις Μάξ Στουμπφ δὲ Σβάνιμπεργ κατεδικάτο ὑπὸ τῶν συμμάχων. Ἡ ἀνδρεία καὶ ἡ ἔκτακτος ῥώμη τοῦ ἀνθρώπου τοῦτου ἦσαν λίαν γνωστὰ ἐν Σουαβίᾳ καὶ Φραγκονίᾳ, ὅτε δὲ ὁ Γεώργιος ἀνεπέλει τὸ ἐπιβλητικὸν ἦθος καὶ τοὺς ἱπποτικῶς τρόπους τοῦ ἀντιπάλου του, τῷ ἐφαινότο ἔτι μάλλον βέβαιον ὅτι ὁ προγεγραμμένος δὲν ἦτο ἄλλος τις ἢ ὁ ἀφωσιωμένος τοῦ δουκὸς Οὐλάιχου ὀπαδός, ὁ Μάξ Στουμπφ δὲ Σβάνιμπεργ. Ἡ φαντασία τοῦ νεανίου ἐκολακεύετο ὑπὸ τῆς σκέψεως ὅτι ἠδυνήθη ν' ἀντιστη κατ' ἀνδρείου πολεμικοῦ καὶ ν' ἀντιμετρήσῃ τὸ ξιφὸς του πρὸς τὸ τοῦ δουκὸς εἰς ἀγῶνα μείναντα ἀναποφάσιστον ἐπὶ τέλους.

Οὕτως ἐσκέπτετο, κατὰ τὴν στιγμὴν ταύτην ὁ Γεώργιος Στουμπφ εἶχε ἀλλά καὶ μετὰ πολλὰ ἔτη, ἀφοῦ ὁ ἀνθρώπος μετ' οὐ συνεκρούσθη τὴν νύκτα ἐκείνην, ἐπανεκτίθησεν ἀδικαιώματά του καὶ ἐκατοστῆς θεράποντων ὑπήκουον εἰς τὸν ἦχον τοῦ κέρατος του καὶ τότε μετὰ τῆς καλλιτέρας στρατιωτικῆς ἀνδραγαθίαν του ῥήθιμεν καὶ τὸν κατάρθωμά του τοῦτο ὅτι οὐτε μίαν σπιθαμὴν ὑπεχώρησεν ἀπέναντί του.

Ἐν ᾧ ὁ νεανίας παρεδίδοτο εἰς τὰς σκέψεις ταύτας, οἱ δύο ὁδοιποροὶ μας εἶχον φθάσει εἰς ἀνοικτὸν τί μέρος τοῦ δάσου. Ὁ μουσικός προσέειπε τὸν ἵππον εἰς τὸ ἄκρον τοῦ δάσου· καὶ ἔνευσε τῷ Γεωργίῳ νὰ τον ἀκολουθήσῃ. Τὸ γυμνὸν ἔδαφος, ἐφ' οὗ εὐρίσκοντο ἀπλήγηεν εἰς ἀπόκρημνον βράχον κεκαλυμμένον ὑπὸ βρύων. Ἐκεῖ, ὁ μουσικός παρεμίσησε κλάδους τινὰς προσετριμένους, ὅπισθεν δ' αὐτῶν ἐφάνη μικρὰ τις ὑπόγειος ἀτραπός. Ὁ Γεώργιος οὐχὶ ἀκόπως καὶ ἀκινδύνως ἠκολούθησε τὸν ὁδηγόν του, ὅστις εἰς τινὰ μέρη ἦτο ἠναγκασμένος νὰ τείνῃ αὐτῷ τὴν χεῖρα. Ἀφοῦ κατέβησαν τοιοῦτοτρόπως πλέον ἢ εἰκοσι πέντε μέτρα εὐρέθησαν πάλιν εἰς ἀνοικτὸν ἔδαφος ὃ δὲ μουσικός διευθύνθη πρὸς δένδρον τι ὑπερμέγθους διαμέτρου, ὅπερ ἐφαινότο ἔσωθεν κοίταν, διότι ἐξήγαγεν ὁ μουσικός ἐξ αὐτοῦ δύο δάδα, τὰς ὁποίας ἀνήψε.

Ἀμὰ αἱ δάδες περιέχοντες τὰς φωτεινὰς τῶν ἀκτίνας, ὁ Γεώργιος παρετήρησεν ὅτι εὐρίσκοντο πρὸ μεγάλου φυσικοῦ πυλῶνος ἐσακαμμένου ἐν τῷ βράχῳ, ἐσκέφθη δὲ ὅτι αὐτὴ ἦτο πιθανὸς ἢ εἰσοδος τῆς κατοικίας τοῦ προγεγραμμένου. Ὁ μουσικός ἔλαβε τὴν μίαν δάδα ἔδωκε δὲ τὴν ἄλλην εἰς τὸν σύντροφόν του, διότι

ὁ δρόμος τῶν ἦτο σκοτεινὸς καὶ ἐνιαχοῦ λίαν ἐπικινδύνος. Μετὰ ταῦτα εἰσῆλθον ὑπὸ τὴν ἀκοτεινὴν ἀψίδα.

Ὁ Γεώργιος ἀνέμενε νὰ εὕρῃ χαμηλὸν τι μικρὸν καὶ στενὸν σπήλαιον ὅμοιον πρὸς τὰς φωλεὰς τῶν ἀγρίων ζώων, ὅποιας εἶχεν ἰδεῖ εἰς τὰ δάση τῆς πατρίδος του. Ἀλλ' ὅποια ὑπῆρξεν ἡ ἐκπληξίς του ὅταν ἐξετυλίχθησαν εἰς τοὺς ὀφθαλμούς του μεγαλοπρεπεῖς αἰθουσαὶ ὑπογείου ἀνακτόρου! Εἶχεν ἀκούσει κατὰ τὴν παιδικὴν του ἠλικίαν περὶ ἐνὸς ἱπποκόμου, τοῦ ὁποῦ ὁ πάππος εἶχεν ἀιχμαλωτισθῆ ἐν Παλαιστίνῃ καὶ ἀνεμνήσθη τῆς διηγῆσεως ταύτης, ἣτις ἀπὸ γενεᾶς εἰς γενεάν εἶχε διασωθῆ. Παιδίον τι εἶχε πεμφθῆ εἰς τὸ βάθος τῆς γῆς ὑπὸ μοχθηροῦ τινος μάγου, εἶπε δ' ἐκεῖ ἀνακτορὸν τι τοῦ ὁποῦ ἡ μεγαλοπρέπεια ὑπερέβαινε πᾶν ὅ,τι εἶχε ποτὲ ἰδεῖ τὸ παιδίον ἐπὶ τῆς γῆς, πᾶν ὅ,τι ἡ ἐξημνήμην φαντασία τῶν ἀνατολιτῶν δύναται νὰ ἐπινοήσῃ πολυτελεῖς καὶ μεγαλοπρεπεῖς. Ἐν τῇ ὑπογείῳ ταύτῃ κατοικίᾳ τῶν πνευμάτων ἤγειροντο στύλοι χρυσοὶ με χρυστάλλινα κιονόκρανα, θόλοι ἐκ σμαράγδων καὶ σαρφείρων καὶ τοῖχοι κεκαλυμμένοι ὑπὸ ἀδαμάντων, τῶν ὁποίων αἱ ἀκτίνες ἐξεθάμβουν τὴν ὄψιν. Ἡ παρὰδοσις αὕτη, ἣτις μεγάλην ἐντύπωσιν εἶχε προξένει εἰς τὴν φαντασίαν τοῦ παιδίου ἐφαινότο ἐπαληθεύουσα εἰς τὰ βλέμματα τοῦ ἐκστατικοῦ νεανίου. Κατὰ πᾶσαν στιγμὴν, ἐσταμάτα ἐκ νέας ἐκπλήδιότι ὕψωσε τὴν δάδα του καὶ ἐθαύμαζε, ζῶς τὸ ὑπόγειον παρατίετο δι' ὑψηλῶν καὶ μεγαλοπρεπῶν ἀψίδων λαμπρῶν ὡσεὶ ἀντηνακλάτο ἡ λαμπρὴς μυριῶν κρυστάλλων καὶ ἀδαμάντων. Μεγαλειτέρα ὅμως ἐκπληξίς ἀνέμενε αὐτόν, ὅταν ὁ σύντροφός του, στρεφόμενος πρὸς τ' ἀριστερὰ ὠδήγησεν αὐτόν εἰς μεγαλιέτερον σπήλαιον, δυναμὸν νὰ θεωρηθῇ ὡς ἡ μεγαλοπρεπεστέρα αἴθουσα τοῦ ὑπογείου ἀνακτόρου.

Ὁ μουσικός παρετήρησεν ἀναμφιβόλως τὴν ἐντύπωσιν, τὴν ὁποίαν τὸ θαῦμα τοῦτο τῆς φύσεως προὔξει εἰς τὴν ψυχὴν τοῦ Γεωργίου. Ἐλαβε λοιπὸν ἐκ τῆς χειρὸς αὐτοῦ τὴν δάδα, ἀνέβη ἐπὶ ἐξοχῆς τινος βράχου καὶ ἐφώτισεν οὕτω μέγα μέρος τοῦ σπηλαιοῦ. Βράχοι στιλπνῆς λευκότητος ἀπετέλουν τοὺς τοίχους καὶ ἀψίδες παραδόξου ἀρμονίας ἐσχηματίζον λαμπρὸν θάλο. Ἐκ τῶν σταλακτιτῶν, ὅφ' ὧν τὸ σπήλαιον τοῦτο εἶχε σχηματισθῆ, ἤρτητο-μυριάδες μικρῶν σταγόνων ἀντανακλωσῶν τὰ χρώματα τῆς ἰριδὸς καὶ ἐνουμένον ὡς πηγῶν ἀργύρου ἐν ταῖς κοιλώμασι τῶν κρυστάλλων. Οἱ βράχοι παρουσιαζόν φανταστικώτα σχήματα, ἢ δὲ φαντασία κατατεθειλμένη ἔδιδεν αὐτοῖς ὄψιν ἄλλοτε μὲν παρεκκλησίου ἄλλοτε δὲ βωμοῦ γοτθικοῦ ρυθμοῦ. Καὶ τὰ ἀρμόνιον δὲ αὐτὸ δὲν ἔλειπεν ἐκ τῆς ὑπογείου ἐκκλησίας, αἱ δὲ προβάλλουσαι σκιαὶ ἐκ τοῦ ὑποπρέμοντος φωτός τῶν δάδων, ἐκτεινόμεναι τῆδε κάκεισε ἐπὶ τῶν πλευρῶν τοῦ θόλου ἐφαινότο ἄλλοτε μὲν ἀποκαλύ-

πτουσαι, ἄλλοτε δὲ ἀποκρύπτουσαι μυστηριώδεις εἰκόνας μαρτύρων καὶ ἀγίων.

Τοιοῦτοτρόπως ἡ θρησκόληπτος φαντασία τοῦ Γεωργίου καταληφθεῖσα ὑπὸ θεοῦτος ἔργου, μετέβαλλεν εἰς ἐκκλησίαν τὴν ὑπόγειον ταύτην κατοικίαν, ἐν ἧ ὁ Ἄλαδιν θὰ ἔβλεπεν αὐτόθι τὰς αἰθούσας τοῦ παραδείσου καὶ τὰ ἐξ αἰωνίου λαμπφews ἀπαστράπτοντα λίκνα τῶν αἰθρῶ.

Ὁ ὁδηγός, ἀφοῦ ἀφῆκε τὸν νεανίαν νὰ κορεσθῇ ἐκ τοῦ θαύματος τούτου, κατέβη ἐκ τοῦ βράχου.

— Εἶνε τὸ σπήλαιον τῆς οὐμίχλης, εἶπε, εἶνε δὲ ἦκιστα γνωστὸν εἰς τοὺς κατοίκους ἐκτὸς τῶν ποιμένων καὶ κυνηγῶν, καὶ σήμερον δ' ἀκόμη πολλοὶ δὲν τολμῶσι νὰ εἰσελθῶσι, διότι διηγούνται παντοίους μύθους περὶ φαντασμάτων ὑπὸ τοὺς μονῆρας τούτους θόλους. Καὶ ἐγὼ ὅμως δὲν θὰ συνεβούλευον τινὰ μὴ γνωρίζοντα τὸ σπήλαιον νὰ ῥιμοκινδυνεύσῃ εἰσερχόμενος εἰς αὐτό, διότι ὑπάρχουσι βαθύτατοι κρημνοὶ πλήρεις ὕδατος, ἐξ ὧν εἶνε ἀδύνατον νὰ ἐξέλθῃ τις ἄμα πέρη. Ὑπάρχουσι πρὸς τούτους διεξοδοὶ καὶ θάλαμοι ὑπόγειοι, οἵτινες σήμερον εἰς πέντε μόνον ζῶντας εἶνε γνωστοί.

— Καὶ ὁ προγεγραμμένος; ἠρώτησεν ὁ Γεώργιος.

— Λάβετε τὴν δάδα καὶ ἀκολουθήσατέ με ἀπήντησεν ὁ μουσικός, εἰσερχόμενος εἰς πλάγιόν τινα διαδρόμον. Εἶχον ἔτι προχωρήσει εἰκοσι βήματα, ὅτε ὁ Γεώργιος ἐνόμισεν ὅτι ἤκουσε τοὺς ὑποκάφους ἤχους ἀρμονίου. Τὸ εἶπεν εἰς τὸν ὁδηγόν του.

— Εἶνε οἱ ἦχοι ἄσματος ἀπήντησεν ἐκεῖνος. Ὅταν δύο ἢ τρεῖς ψάλλωσιν ὑπὸ τὸ σπήλαιον τοῦτο χερὸς τὸ αὐτὸ ὡσεὶ ἔψαλλεν ὀλόκληρος χορὸς μοναχῶν.

Καθόσον ἐπλησίαζον, τὸ ἄσμα καθίστατο ἠχηρότερον καὶ μάλλον εὐδιάκριτον. Παρέκαμψαν γωνίαν τινα βράχου, ἢ δὲ φωνὴ τοῦ ἄδοντος ἀντήχη ἐγγὺς τῶν ὑπεράνω αὐτῶν θραουμένη ἐπὶ τῶν ὀδοντῶν βράχων εἰς πολλαπλὰς ἠχοὺς μέτρων ὅπου συνανειμίγνυτο μετὰ τοῦ ἤχου τῶν καταπιπτουσῶν ἐκ τῶν ὑγρῶν λίθων σταγόνων καὶ τοῦ κελαρυσμοῦ μικροῦ ὑπογείου καταρράχτου ἀπολλυμένου εἰς ζοφερόν καὶ μυστηριώδες βάθος.

— Ἐδῶ, εἶπεν ὁ ὁδηγός, ὅπισθεν τοῦ βράχου ἐκεῖνον κατοικεῖ ὁ ἀτυχῆς προγεγραμμένος. Ἀκούετε τὸ ἄσμα του; Ἄς περιμείνωμεν ν' ἀκούσωμεν μέχρις ὅτου τελειώσῃ, διότι καὶ ὅτε ἔζη ἐπὶ τῆς γῆς δὲν ἦτο συνειθισμένος νὰ διακόπτωσιν αὐτόν.

Τὸ ἄσμα τοῦ ἀγνώστου, διὰ μελαγχολικῆς ἀδόμενον φωνῆς περιστρεφέτο εἰς τὰς καταδιώξεις καὶ τὰ βάσανα, τὰ ὅποια ὀφίστατο, ἐναντίον τῆς προτέρας εὐτυχίας του καὶ δόξης.

Ὅτε ἔπαυσε ψάλλων βαθὺς στεναγμὸς συνώδευσε τὰς τελευταίας λέξεις τοῦ ἄσματος του. Ὁ χωρικός τοῦ Χάρδτ δὲν ἠδυνήθη νὰ κρατήσῃ τὰ δάκρυά του, ὁ δὲ Γεώργιος παρετήρησε τὴν προσπάθειαν,

ην κατέβαλλεν ούτος, όπως ανακτήσῃ τὴν ἰδιότητάσαν αὐτῷ εὐσταθεῖαν καὶ δεῖξῃ εἰς τὸν κάτοικον τοῦ σπηλαίου γαλήνιον μέτωπον καὶ καθαρὸν βλέμμα. Ἐνεργείαις μετὰ ταῦτα ὁ μουσικός τὴν δαδὰ τοῦ εἰς τὸν Γεώργιον καὶ ἀνερχίθη: ἐπὶ τοῦ ἀποτόμου καὶ ὑγροῦ βράχου, ὅστις ὠδήγει εἰς τὸ ἄντρον, ἐξ οὗ ἐξήρχετο τὸ ζῆμα. Ὁ Γεώργιος ὑπέθεσεν ὅτι ἐσκόπει νὰ προειδοποιήσῃ τὸν ἱππότην, ἀλλ' ἀμέσως εἶδεν αὐτὸν καταβαίνοντα ἐκ νέου καὶ κρατοῦντα παλὺ σχοινίον. Κατῆλθε μέχρι τοῦ ἡμίσεος τοῦ βράχου καὶ ἐξήχησε τὴν δαδὰ, ἣν ἐπιτηδείως προσέχωσεν εἰς βωγμὴν τινὰ τοῦ βράχου, ἔπειτα ἔρριψε τὸ σχοινίον εἰς τὸν Γεώργιον καὶ ἐβοήθησεν αὐτὸν ν' ἀναρριχθῆ ἐπίσης ἐπὶ τοῦ βράχου, τοῦθ' ὅπερ δυσκόλως θὰ κατώρθου ἄνευ τῆς βοήθειας ταύτης.

Μετὰ τινὰ ἔτι βήματα εὐρέθησαν πρὸ τοῦ κρησφυγίου τοῦ προγεγραμμένου.

(Ἐπεται συνέχεια)

ΕΞΕΛΕΓΕΙΣ ΗΜΑΡΤΗΜΕΝΩΝ

Πρὸ ὀλίγων μηνῶν ἐδημοσίευσεν ὁ κ. J. Barthélemy-Saint-Hilaire ἐν δυοῖς τόμοις μεταφράσεων ἐνὸς τῶν πολυαριθμῶν συγγραμμάτων τοῦ Ἀριστοτέλους, τοῦ περὶ ζῶων ἱστορίας¹ μετὰ μακρῶν καὶ διεξοδικῶν προλεγόμενων 235 σελίδων. Τοῦ σπουδαίου τούτου ἔργου ἀρτίως ἐδημοσιεύθη ἐν τῷ Berliner Philologische Wochenschrift (13 März 1886) ἐπιτάσθηλος βιβλιοκρισία ἡ ὀρθότερον εἰπεῖν ἔμπαθῆς ἐπίκρισις ὑπὸ τοῦ ἐν Greifswald Γερμανοῦ καθηγητοῦ κ. Fr. Susemihl, ἣν μετ' ἐπιστασίας ἀναγνοῦς, ἐκπλάγην οὐχὶ ἐπὶ τῇ ἐξελεγχῇ τῶν ἡμαρτημένων, περὶ ὧν ἀποκείται τῷ μεταφραστῇ νὰ ἀπολογηθῆ, ἀλλ' ἐπὶ τῇ παραδόξῳ πικρίᾳ, μεθ' ἧς αὐτὴ ἐγένετο ὑπεμφανίονσα ἐθνικὴν ζηλοτυπίαν μάλλον ἢ ἀπαθῆ προσπάθειαν πρὸς ὑποδύλωσιν τῶν ἡμαρτημένων καὶ εὐρεσιν τῆς ἀληθείας.

Ἐπειδὴ δὲ ἐν ταῖς τοιαύταις ἐπιφορμασιν οἱ ἐπικριταὶ οὐ μόνον ἀμιλλῶνται μικροσκοπικῶς νὰ ἀνακαλύψωσιν ὅσον οἶόν τε πλείονα ἀμαρτήματα τοῦ ἐπικρινόμενου, ἀλλὰ καὶ ἀνευδρότως ἀγωνίζονται νὰ δημιουργήσωσι τοιαῦτα πρὸς ὑποτίμησιν τῆς ἀξίας τοῦ ἔργου, αὐτὸ δὲ τοῦτο ἔπαθε καὶ ὁ σοφὸς καθηγητὴς Susemihl ἐν τῇ ἐπίκρισιν τῆς μεταφράσεως τοῦ Saint-Hilaire, ὅστις διακρίνεται μετὰ τῶν λογίων καὶ σοφῶν τῆς Γαλλίας διὰ τὴν εἰδικὴν καὶ εὐδόκιμον περὶ τὰ τοῦ Ἀριστοτέλους ἔργα ἐνασχόλησιν καὶ μεταφράσιν αὐτῶν, ἐν τῶν ὁποίων τὸ «περὶ

¹ Τὸν τίτλον «Traité des animaux et de la marche des animaux d'Aristote. Traduits en français pour la première fois et accompagnés de notes perpétuelles par. J. Barthélemy-Saint-Hilaire. Paris 1886, Hachette. 2 Bds. CCXXXV, 199 κ. 535-S. gr. 8. 20 fr.

Μεταφυσικῆς» πρὸ ὀλίγων ἐτῶν καὶ μεταφράσθη εἰς τὴν Γερμανικὴν γλῶσσαν ὑπὸ τοῦ Γερμανοῦ E. P. Goergens (Ueber Metaphysik. Einleitung in die Metaphysik des Aristoteles von J. Barthélemy-Saint-Hilaire. Berlin 1880). Διότι πρὸς τοὺς ὑποδεικνυομένους ἀμαρτήμασιν ἀναγράφει καὶ τινὰ ὀρθῶς ἔχοντα ὡς τοιαῦτα, ὧν δύο μόνον ὡς ὑποδείγματα ἀκούομαι νὰ ὑποδείξω ἐν ταῦθα πρὸς ἐπιβεβαίωσιν τῆς ἀληθείας τῶν λεγομένων, καὶ ταῦτα οὐχὶ βεβαίως πρὸς ἀπολογία τῶν ἐπικρινόμενων, δὲ ἀνεπιτηρητῶς ἀμυνόμενος ἐπιτελεῖται τὸ αὐτοῦ καθήκον, ἀλλὰ μόνον πρὸς ὑποστήριξιν τῆς ἀληθείας, ἣν καὶ αὐτὸς ἀνεγράφει ἐν τῇ ἀρτίως ἐκδοθείσῃ ἱστορίᾳ τῆς Ἀλεξανδρείας (σελ. 419—435). Ὁ κ. Susemihl ἐν σελ. 327 τοῦ προμνημονευθέντος φυλλαδίου προκειμένου λόγου περὶ τοῦ περιωνύμου τῆς ἀρχαιότητος ἱατροῦ Ἐρασιστράτου παραδόξως ἀναφέρει πρῶτον μὲν ὅτι ὁ Ἐρασιστράτος οὐδέποτε ὑπῆρξεν ἐν Ἀλεξανδρείᾳ, δεῦτερον δὲ κατ' ἀκολουθίαν τοῦ πρώτου ὅτι οὐδέποτε ἐχηρημάτισε μέλος τῆς ἐν τῷ Μουσεῖῳ ἱατρικῆς σχολῆς «Erasistratos... obgleich er unseres Wissens nie in Alexandria war, dennoch S. CXCII frischweg für ein Glied der dortigen medizinischen Schule erklärt wird».

Ἐιλικρινῶς ὁμολογῶ ὅτι ἡ ἀπόφασις αὕτη καὶ κριτικὴ διαβεβαίωσις τοῦ κ. Susemihl τοσοῦτον παράλογος φαίνεται μοι, ὥστε ἀναγκάζομαι νὰ πιστεύσω ὅτι αὕτη προέρχεται μάλλον ἐξ ἀπλήστου ἐπιθυμίας πρὸς δημιουργίαν σφαλμάτων ἢ ἐξ ἀγνοίας τοῦ πράγματος, ἥτις ἀποβαίνει ἀσύγγαστος τοῖς ἐπιχειροῦσι νὰ κρίνωσι τοιαῦτα ἔργα. Οἰονδήποτε ὅμως καὶ ἂν ὑποτεθῆ ὡς ἀληθές, πάντοτε τὸ κακὸν μένει εἰς βάρος τοῦ τοιοῦτου κριτοῦ. Ἐὰν δὲ πρὸς στιγμὴν παραδεχθῶμεν κατὰ τὴν ἀπόφασιν τοῦ κ. Susemihl ὅτι ὁ Ἐρασιστράτος οὐδέποτε ὑπῆρξεν ἐν Ἀλεξανδρείᾳ οὐδ' ἐχηρημάτισε μέλος τῆς ἐν τῷ Μουσεῖῳ ἱατρικῆς σχολῆς, τότε ἀναφέρεται τὸ ζήτημα πού ἀρά γε ἀλλαχοῦ διήνυσε τὸν ἐπιστημονικὸν βίον ὁ περιώνυμος ἱατρός, ἐν Κέφ, ἐν Ἀθήναις ἢ ἐν Ῥώμῃ; Τοῦτο ὄφειλε νὰ ἐξηγήσῃ πρὸς ὑποστήριξιν τῆς γνώμης αὐτοῦ ὁ κ. Susemihl, ἀπαρνούμενος τὸ παρὰ πάντων ἀνομολογούμενον κύρο; τῆς ἱστορικῆς ἀληθείας. Διότι ἄνευ ἀποχρώσεως ἀποδείξεως περὶ τοῦ ἐναντίου οὐδεὶς δύναται νὰ πιστεύσῃ τοῖς λεγομένοις τοῦ ἄλλου, οἷοςδήποτε καὶ ἂν ᾖ οὗτος.

Ὁ Ἐρασιστράτος χηρημάτισε ἱατρός τοῦ Σελεύκου (Νικατόρος) ἐν Ἀντιοχείᾳ, ἐφημισθὴ διὰ τὴν θεραπείαν τοῦ υἱοῦ αὐτοῦ Ἀντιόχου τοῦ Α', πάσχοντος ἐξ ἐρωτος πρὸς τὴν νεαρὰν καὶ ὠραίαν μητροῦν αὐτοῦ Στρατονίχην καὶ γενναίως ἀντημέσθη ἐπὶ τούτῳ δι' 100 ταλάντων. Λίαν δὲ περιεργός ἐστιν ὁ τρόπος κατὰ τὴν περιγραφήν τῶν ἀρχαίων Πλουτάρχου (ἐν β. Δημοτηρίῳ 38.) Ἀππιανοῦ (ἐν Συριακοῖς 126) καὶ Λουκιανοῦ (περὶ Συρ. θεῶν 17), καθ' ὧν διέγνω τὸ ἐρωτικὸν πά-

θος τοῦ Ἀντιόχου πρὸς τὴν μητροῦν του καὶ ὑπέδειξε τὴν θεραπείαν τῷ λίαν φιλοτέκνῳ πατρὶ, ὃς πρὸς σωτηρίαν τοῦ υἱοῦ παρεχώρησε τὴν γυναῖκα αὐτοῦ καὶ μέρος τοῦ βασιλείου· οὗτω δὲ περιώνυμος γένόμενος ὁ Ἐρασιστράτος, μετέβη ἐξ Ἀντιοχείας εἰς τὴν Ἀλεξανδρείαν, ἔνθα μετὰ τοῦ Ἡροφίλου ἰδρύσαντες ἰδίαν σχολὰς τῆς ἱατρικῆς ἐν τῷ Μουσεῖῳ τὰ μέγιστα προήγαγον τὴν ἱατρικὴν καὶ πλείστους ἀνέδειξαν ὁπαδοὺς καὶ μαθητὰς Ἡροφίλειους καὶ Ἐρασιστρατεῖους ἐπικληθέντας, οἵτινες καθ' ἕλον τὸν ἐλληνικὸν κόσμον διεσπάρησαν· ἐνδόξως δὲ βιώσας ἐν Ἀλεξανδρείᾳ μέχρι γῆρας, ἀνεχώρησεν εἰς τὴν Ἰωνίαν καὶ ἐκεῖ τελευτήσεν. Τούτων τοίνυν οὕτως ἐχόντων, λίαν ἄπορον φαίνεται μοι πῶς ὁ κ. Susemihl ἐτόλμησεν νὰ ἰσχυρισθῆ ὅτι ὁ Ἐρασιστράτος οὐδέποτε ὑπῆρξεν ἐν Ἀλεξανδρείᾳ καὶ ὅτι οὐδὲ ἐχηρημάτισε ποτε μέλος τῆς ἐν τῷ Μουσεῖῳ ἱατρικῆς σχολῆς καὶ νὰ ἀπαρνηθῆ ἱστορικὸν γεγονός, ὅπερ claris verbis ἐν ἐκτάσει περιγράφουσι πάντες οἱ συγγραφεῖς τῆς ἱστορίας τῆς ἱατρικῆς οἷον ὁ K. Sprengel (Gesch. d. Arzneikunde 1. p. 540—580), Hecker (Gesch. d. Heilkunde 1. p. 271—301), Hieronymus, (Erasistrati et Erasistrateorum Historia), Beck (Commentat. de Schola Medicorum Alexandrinorum) καὶ πάντες οἱ εἰδικῶς περὶ τοῦ Μουσεῖου τῆς Ἀλεξανδρείας γράψαντες οἷον Parthey (Das Alexandrinische Museum p. 171—177), Klippel (Ueber das Alexandr. Museum p. 133. 351—354), Matter (Histoire de l'Ecole d'Alexandrie vol. 2. p. 19—27), Sharpe (Gesch. Egyptens t. 1. S. 177), Baumstark (ἐν Ecalencyclop. t. 3. S. 224—225) καὶ ἄλλοι, ὅση σκόνις.

Ἐν τέλει δὲ προσθέτων ὅτι, εἰ μὴ ἐχηρημάτισεν ἐν Ἀλεξανδρείᾳ ὁ Ἐρασιστράτος καὶ Ἡρόφιλος καὶ εἰ μὴ ἐπρόστατεύοντο ὑπὸ τοῦ Πτολεμαίου, εἰς τὴν ἀνατομὴν ζῶων καὶ ἀνθρώπων, ἀδύνατον ἦν αὐτοῖς τε νὰ ἀναδειχθῶσι τοιοῦτοι καὶ τὴν ἱατρικὴν ἐπιστήμην νὰ προαγάγωσιν ἐπὶ τοσοῦτον, ἐπισυνάπτω ὅτι ταῦτα πρὸ ὀφθαλμῶν τιθέμενος ὁ κ. Susemihl θὰ σπεύσῃ νὰ ἐπανορθώσῃ τὰ ἐσφαλμένως γραφέντα ἐν τῷ προμνημονευθέντι φυλλαδίῳ.

M. Γ. ΔΗΜΙΤΣΑΣ

ΦΙΛΟΛΟΓΙΚΑ

Προσεχῶς θέλομεν δημοσιεύσῃ ἀξιόλογον ἀρχαιολογικὴν διατριβὴν περὶ ἐπιγραφῶν τινῶν ἐκ Θεσσαλονίκης, Βιτωλίων καὶ Λυγνηδοῦ τοῦ κ. Μαργαρίτου Γ. Δημίτσα, οὐτινο; καὶ σήμερον δημοσιεύομεν τὰς ἀνω πολυτίμους φιλολογικὰς παρατηρήσεις.

Ὁ κ. Δημίτσας ἀκαμάτως ἔχει ἀσχοληθῆ εἰς συγγραφὴν διαφόρων διατριβῶν καὶ συγγραμμάτων πολὺ ἐκτιμηθέντων ὑπὸ τῶν δυναμίων νὰ κρίνωσι τὰ τοι-

αῦτα. Ἐδημοσίευσεν δηλαδὴ συγγραμὰς «Περὶ τῶν ἐν Μυκῆναις καὶ Σπάρτᾳ ἀρχαιοτήτων», «Περὶ τῆς ἀξίας καὶ δυνάμεως τῆς κλασικῆς παιδείσεως (μεταφράσεις)», «Ἐλεγχὸν τῆς ἀρχαίας Γεωγραφίας E. Κεϊπέτου», «Ἐπίτομον ἱστορίαν τῆς Μακεδονίας ἀπὸ τῶν ἀρχαιοτάτων χρόνων μέχρι τῆς τουρκοκρατίας», «Περὶ τῆς ἀληθοῦς πατρίδος τοῦ ἐξόχου καλλιτέχνου Παιωνίου», «Κρίσεις περὶ τῆς ὑπὸ τοῦ γενικοῦ ἐπιθεωρητοῦ τῶν δημοτικῶν σχολείων κ. Δ. Πετρίδου προτεινομένης μεταρρυθμίσεως τῶν ἐν τοῖς διδασκαλείοις τῆς φιλεκαπαιδευτικῆς ἐταιρείας διδασκτέων μαθημάτων», «Περὶ τῆς πρώτης Ἰουστινιανῆς», «Ἀρχαίαν ἱστορίαν τῆς Μακεδονίας ἢ Χωρογραφίαν τῆς Μακεδονίας» καὶ «Τοπογραφίαν τῆς Μακεδονίας» (βραβευθεῖσαν ὑπὸ τοῦ ἐν Παρισίοις Συλλόγου), «Ἐπίτομον γεωγραφίαν τῆς Μακεδονίας», «Πολιτικὴν γεωγραφίαν τῆς Ἑλλάδος», «Πολιτικὴν γεωγραφίαν τῆς Ἑλληνικῆς Χερσονήσου», «Πολιτικὴν γεωγραφίαν τῆς Ἀσίας, Ἀφρικῆς ἢ Ἀμερικῆς καὶ Ὀκεανίας», «Κριτικὰς διερῶσεις εἰς Ἑλλάδα», «Περιοδεῖαν τῆς Αἰγύπτου» (βραβευθεῖσαν ὑπὸ τοῦ ἐν Βενετίᾳ διεθνούς γεωγραφικοῦ Συνεδρίου) ἢ προσήρτηται πραγματεία γεωγραφικὴ, καὶ τέλος τὴν νεωστὶ ἐκδοθεῖσαν μεγάλην ἱστορίαν τῆς Ἀλεξανδρείας ἀπὸ τῆς κτίσεως μέχρι τῆς ὑπὸ τῶν Ἀράβων κατακτῆσεως αὐτῆς μετὰ τοπογραφικοῦ χάρτου.

Δύο νέα περιοδικὰ ἐξεδόθησαν, τὸ μὲν ἐν Καίρῳ ὑπὸ τῷ τίτλῳ «Κέκροψ» οὐτινος καὶ ἄλλοτε ἐκδιδόμενον ἐπανελήθη ἡδὴ ἡ ἐκδοσις ὑπὸ τοῦ κ. Γ. Γ. Μαζαράκη, τὸ δὲ ἐξ Ἀλεξανδρείας ὑπὸ τῷ τίτλῳ «Ὁ Αἰγυπτιακὸς Ἀστὴρ» τὸ πρῶτον ἡδὴ ἐκδιδόμενον ὑπὸ τοῦ κ. Βασιλείου Ματθαίου (Κυπρίου).

Εἰς τὸ δεῦτερον ἰδίως θὰ συστήσωμεν μεζῶνα Ἑλληνοπρέπειαν. Τὰ ἑλληνικὰ περιοδικὰ ὅπως ὄσιν. οὐ μόνον ἀνεκτὰ ἀλλὰ καὶ ὠφέλιμα δεόν πρὸ παντὸς νὰ ὄσιν Ἑλληνικά. Εἰς πάντας σήμερον εἶναι προχειρότατον ν' ἀναγινώσκωσιν εἰς εὐανάτοτα γαλλικὰ δημοσιεύματα ξένα καὶ περὶ ξένων ἀντικειμένων ἔργα. Εἶναι καιρὸς νὰ ἀλλάξῃ πλῆον τὴν ὁδὸν ἐκ ἀπὸ δεκαπενταετίας περὶ τοῦ ἐβιάζον ὁ περιοδικὸς τύπος, ἐγκαταλείψας τὴν θέσιν ἣν ἡ «Ἐυτέρπη» καὶ ἡ «Πανδώρα» δι' ἀτύρτων κόπων καὶ μεγάλων δαπανῶν τῷ ἐδημοιούργησαν.

Οἱ Ἑλληνας ἔχουσιν ἀνάγκη νὰ γνωρίσωσι τὴν Ἑλλάδα καὶ τὰ τῆς Ἑλλάδος ἐξ ἑλληνικῶν πηγῶν οἱ ἐκδιδόμενοι ἰδίως περιοδικὰ ἔχουσιν τὸ ἱερόν τοῦτο καθήκον· ἂν τὸ καθήκον τοῦτο εἶναι βαρὺ, ἀχαρὶ καὶ ἰδίως ἐπιχρηματιστῶν, ὑπάρχουσιν καὶ ἄλλα ἐπαγγέλματα.

Τὰς φιλικὰς ταύτας παρατηρήσεις ποιῶμεν διότι ἐν ἀμφοτέροις τοῖς περιοδικῶς διακρίνομεν τὴν δύναμιν τοῦ νὰ καταστῶσι χρησιμώτατα εἰς τὸν ἑλληνισμόν.

Ἐν ἐπιφυλλίδι τῆς ἐφημερίδος τοῦ Ἡρακλείου Κρήτης «Μίνως» δημο-

σιεύεται ἀπὸ τινος ὑπὸ τοῦ καθηγητοῦ κυρίου Ἰω. Παρδικάρη μεταφράσις εἰς τὴν νέαν Ἑλληνικὴν γλῶσσαν τῆς κατὰ Ἰούλιον τοῦ 1884 ἀνακαλυφθείσης ἐν Ἀγίοις Δέκα τῆς Μεσσαρῆς μεγάλης ἀρχαίτης ἐπιγραφῆς, ἣτις τοσαύτην παρήγαγεν ἀσθῆσιν εἰς τοὺς φιλολογικοὺς κύκλους τῆς Ἑλλάδος.

Ἄλλ' ἐπειδὴ πρὸς ἀκριβεστέραν κατάληψιν τοῦ σπουδαίου περιεχομένου τῆς ἐπιγραφῆς ταύτης δὲν ἀρκεῖ ἀπλή μεταφράσις, ἐνομήσθη ἀναγκαζομένην τοῦ μεταφράσαντος αὐτὴν, ἵνα καὶ εἰς ἰδιαιτέρων φυλλαδίων ἐκδοθῆ μετὰ τῶν ἀναγκαιῶν ἐρμηνευτικῶν σημειώσεων καὶ μετὰ λεξιλογίου ἐν τέλει. Τὴν ἀπόκτησιν τοῦ ἔργου τούτου συνιστῶμεν ἐκθύμως τοῖς ἀναγνώσταις ἡμῶν.

Ἐπιφανὴς γάλλος κριτικὸς, περὶ τοῦ δημοσιευθέντος ἐσχάτως τόμου τοῦ Βίκτωρος Οὐγκῶ, οὗ τὴν ἐκδοσιν ἀνηγγέλσαμεν ἐν τῷ παρελθόντι φύλλῳ, γράφει, ὅτι αὐτὸς κατ' οὐδὲν ἄλλῃ τὴν δόξαν τοῦ συγγραφέως ὑπὸ τὸν τίτλον *Théâtre en Liberté* ὁμοιοτήτως εἶχε περιλάβει σειράν δραματικῶν ἔργων, ἄτινα ὁ ἴδιος ἐκήρυξεν ἀδύνατα νὰ παρασταθῶσι. «Τὰ ἔργα ἄτινα ἀπαρτίζουν τὸν νέον τούτον τόμον μοι φαίνονται δευτέρως τάξεως. Σπανίως ἀνευρίσκει τις ἐν αὐτοῖς τὸν Βίκτωρα Οὐγκῶ τῶν ἐνδόξων του ἡμερῶν, δὲν γνωρίζω δὲ ἐὰν προσφέρῃ τις ὑπηρεσίαν εἰς τὸν συγγραφέα, ἐφελευθῶν τὴν προσοχὴν τοῦ κοινοῦ ἐπὶ τοῦ ὀνόματος του διὰ τῆς ἐκλογῆς ἔργου τόσο ἀναμίτου».

Καὶ τὸ νέον μυθιστόρημα τοῦ κ. Ζολᾶ ὅπερ ἐσχάτως ἐξεδόθη ὑπὸ τὸν τίτλον *l'Ouvert* κρίνεται ὡς μὴ δυναμὸν νὰ παραβληθῆ πρὸς τὰ προγενέστερα αὐτοῦ ἔργα.

ΚΑΛΛΙΤΕΧΝΙΚΑ

Τριάκοντα εἰκόνες ζωγράφων ἀμασάντων κατὰ τὴν δεκάτην πέμπτην ἑκατονταετηρίδα, ἀνεκδοτοὶ μέχρι τοῦδε, ἀνεγράφησαν ὑπὸ τοῦ Sydney Vacher ἐκ τῆς Ἑθνικῆς Πινακοθήκης τῆς Ἰταλίας καὶ ἐδημοσιεύθησαν ὑπ' αὐτοῦ ἐν χρωματολιθογραφίᾳ. Τινες τῶν εἰκόνων τούτων εἶναι ἀληθῶς θαυμασάαι, ληφθεῖσαι ἐκ τῶν ἀριστοτεχνικῶν τῶν πλείστων ἐπιφανῶν καλλιτεχνῶν, ἐξεδόθησαν δὲ ἰδίως ὅπως χρησιμεύωσιν αὐταὶ ὡς πρότυπα τῶν ἐν τοῖς ὑφάσμασι, κεντήμασι καὶ τοιχογραφίαις ἀπεικονιζόμενων σχεδιασμάτων καὶ πως συντελέσωσιν εἰς βελτίωσιν τῆς φαντασίας καὶ τοῦ χρωστήρος τῶν τοιοῦτων ῥωπογράφων. Ἐπιγράφονται δὲ *Fifteenth Century Italian Ornament* (Ἰταλικὰ κοσμηματα τῆς δεκάτης πέμπτης ἑκατονταετηρίδος).

Ἐτερον καλλιτεχνικὸν σύγγραμμα ἐκδίδεται ἐν Γαλλίᾳ ὑπὸ τὸν τίτλον *Les*

grands peintres (οἱ μεγάλοι ζωγράφοι). Τούτου ἐξεδόθησαν μέχρι τοῦδε 7 τεύχη, ὧν τὸ τελευταῖον διαλαμβάνει περὶ τῶν Meissonier, Boulanger καὶ Pavis de Chavannes. Ἐν τῷ συγγραμμάτι τούτῳ ἐκτυλίσσεται ἐν συντόμῳ βιογραφία ἐκάστου ζωγράφου καὶ βραχεῖα κριτικὴ τῶν ἔργων αὐτοῦ ὑπὸ τῶν Montrosier καὶ Lavoix, ἀνατυπῶνται δὲ αἰ κυριώτεροι τῶν εἰκόνων τοῦ βιογράφου αὐτοῦ.

Ὁ ἐν Βιέννῃ σύλλογος τῶν καλλιτεχνῶν ἐν τινι τῶν τελευταίων συνεδριῶν αὐτοῦ ἀπεφάσισε τὴν ἴδρυσιν μεγαλοπρεπέστατου μνημείου τῷ ἀποθανόντι μεγάλῳ ζωγράφῳ *Makar* πρὸς δὲ ἀπεφάσισε τὴν διοργανώσιν καλλιτεχνικῆς ἐκθέσεως ἐξ ὑδρογραφίων.

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

Δοκίμιον ἱστορίας τῆς Νεοελληνικῆς Γραμματικῆς ὑπὸ Ἰ. Ψυχάρη ἐν Παρισίοις. Περὶ αὐτῆς θέλομεν γράψαι προσεχῶς ἐν ἐκτάσει.

Ἱστορία τοῦ Ἑλληνικοῦ ἔθνους ὑπὸ Κ. Παπαρηγόπουλου τεύχ. 10 καὶ 11 μεθ' ὧν περατοῦται ὁ Α' τόμος καὶ τὸ ἐν Γ' κεφαλαίῳ παράρτημα, περιέχον τὰς ἀξιολογητάς νεωτέρας δοξασίας περὶ τῶν προϊστορικῶν χρόνων.

ΑΠΑΝΤΗΣΙΣ ΑΝΕΥ ΒΡΩΤΗΣΕΩΝ

Τὸ μεγαλειότερον καὶ ἰσχυρότερον τηλεσκόπιον τοῦ κόσμου κατασκευάζεται νῦν ἐν Καίμπριτζπορτ τῆς Μασσαχουσέτης.

Τὸ τηλεσκόπιον τοῦτο προωρισμένον διὰ τὸ Ἀστεροσκοπεῖον Mount Hamilton θὰ φέρῃ τὸ ὄνομα τοῦ Ἰακώβου Λίκ, ἐκατομμυριούχου ἐκ Καλλιφορνίας, ὅστις ἀποθνήσκων ἐκληροδότησε τὰ ἀναγκαῖα πρὸς κατασκευὴν αὐτοῦ κεφάλαια. Οἱ δύο ὑάλινοι δίσκοι, αἵτινες θ' ἀποτελέσωσι τοὺς φακοὺς ὑπολογίζεται ὅτι θὰ στοιχίσωσι μέχρις 125,000 φρ. ἕκαστος, ἐὰν δὲ συνθέβαινε νὰ καταστραφῶσι δὲν θὰ ἠδύνατο ν' ἀνακαινισθῶσιν οὐδ' εἰς ἡ μὴν καὶ μετὰ δαπάνην ἑκατομμυρίου. Οἱ δίσκοι οὗτοι κατασκευάσθησαν ἐν Παρισίοις, καίτοι δὲ ἡ παραγγελία εἶχε δοθῆ πρὸ 5 ἐτῶν, μόλις περὶ τὰ τέλη τοῦ παρελθόντος Σεπτεμβρίου ἠτοιμάσθησαν, διότι ἐδέησε πολλάκις ν' ἀρχίσωσιν αὐτοὺς ἐξ ὑπαρχῆς μέχρις ὅτου ἐπιτύχωσιν τὴν ἀναγκαίαν ἐντέλειαν τῆς κατασκευῆς. Ὅταν οἱ φακοὶ οὗτοι περατωθῶσι θὰ ἔχωσι διάμετρον τριάκοντα ἐξ δακτύλων, θὰ ὄσιν δὲ κατὰ συνέπειαν κατὰ ἡ δακτύλους πλατύτεροι τῶν τοῦ μεγάλου τηλεσκοπίου, ὅπερ ἀρτίως κατεσκευάσεν ἡ βωσικὴ κυβέρνησις.

Ἀφ' ὅτου παρέλαβεν ἐκ Παρισίων τοὺς δίσκους τούτους ὁ κατασκευαστὴς τοῦ τηλεσκοπίου κ. Κλάρκ, ἀδιακόπως καταργάζεται αὐτοὺς μετὰ τῶν υἱῶν του καὶ ὁμοῦ δὲν θὰ δυνηθῆ νὰ περατώσῃ τὴν ἔργασίαν πρὸ τοῦ προσεχούς 76ρίου. Τὸ

βάρος ἀμφοτέρων τῶν φακῶν ὑπολογίζε-
ται εἰς 700 λίτρας. Ὅποια θὰ εἶνε ἡ
ἰσχὺς τοῦ θαυμασταίου τούτου ὄργανου δύ-
ναται νὰ ἐννοήσῃ τις ἐκ τοῦ ἐξῆς ὁ ἀ-
στρονόμος, ὅστις θὰ μεταχειρισθῇ αὐτό,
ἵνα παρατηρήσῃ τὴν σελήνην ἀπέχουσαν
τῆς γῆς πλέον τῶν 180,000 λευγῶν θὰ
βλέπῃ αὐτὴν εἰς ἀπόστασιν 15,000 τοῦ-
λάχιστον λευγῶν ἐγγύτερον!

Ἡ καύσις τῶν νεκρῶν. — Μετὰ
μακρὰν ἐν τῇ Γαλλικῇ βουλῇ συζήτη-
σιν ἐπεψηφίσθη νομοσχέδιον ἐπιτρέπον
τὴν καύσιν τῶν νεκρῶν. Οἱ ἀρχαῖοι, ὡς
γνωστὸν, ἀντὶ νὰ ἐνταφιάζωσι τοὺς νε-
κρούς, ἔκαιον αὐτούς, τὴν δὲ τέφραν εὐ-
σεβῶς συλλέγοντες ἀπέθετον εἰς κάλπας.
Οὕτως, ἐκάστη οἰκογένεια ἐφύλαττεν οἰ-
κοὶ τὸ περιέχον τὴν τέφραν τῶν προγόνων
ἀγγελίον. Τὸ ἔθιμον τοῦτο κατεδικάσθη
βραδύτερον ὑπὸ τοῦ χριστιανισμοῦ, καὶ
ἀπὸ τῆς πτώσεως τῆς εἰδωλολατρίας
ἀντικατέστη διὰ τοῦ ἐνταφιασμοῦ τῶν
νεκρῶν ἐν τοῖς νεκροταφείοις.

Ἀποῦ τὸ εἰρημένον νομοσχέδιον ἐπιψη-
φισθῆ καὶ ἐν τῇ Γερουσίᾳ, ἕκαστος ἔ-
σται ἐλεύθερος ἐν Γαλλίᾳ νὰ ἐνταφιάσῃ
τοὺς νεκρούς του ἢ νὰ καύσῃ αὐτούς καὶ
ἐγκλείσῃ τὴν τέφραν τῶν ἐν κάλπαις. Ἐλ-
πίζεται ὁμως ὅτι πλείστοι θὰ προτιμῶσι
τὸ τελευταῖον διότι, ἀπὸ τινος, παντα-
χοῦ σχεδὸν αἱ κηδεῖαι ἐγένοντο καὶ αὐ-
ταὶ ἀντικείμενον πολυτελείας, ὁ δὲ ἐντα-
φιασμὸς κατ' ἐλάχιστον ὄρον στοιχίζει
μέχρις 800 φρ. χωρὶς νὰ ὑπολογίσῃ τις
τὴν ἀξίαν τοῦ γηπέδου καὶ τὴν δαπάνην
πρὸς συντήρησιν τῶν τάφων. Ἀλλὰ πλὴν
τούτου καὶ ἄλλοι σπουδαῖοι λόγοι
καθιστοῦσι προτιμώτερον τὴν καύσιν τῶν
νεκρῶν. Ὁ ἰατρός καὶ βουλευτὴς κ. Μπλα-
τὲν ἰδοῦ τί εἶπεν ἐν τῇ Γαλλικῇ Βου-
λῇ περὶ τούτου: «Τὸ σύστημα τοῦ θά-
πτειν τοὺς νεκρούς εἶνε ἐπικινδυνώτατον,
ἐν ᾧ ἡ καύσις ἔχει μόνον οὐδὲν τοιοῦτον
κακὸν παρουσιάζει, ἀλλ' οὔτε προσβάλ-
λει φιλοσοφικὸν τι ἢ θρησκευτικὸν δόγμα.

Διὰ νὰ καταδείξῃ τοὺς μεγάλους κιν-
δύνους τοῦ ἐνταφιασμοῦ, δὲν θέλω νὰ πε-
ριγράψω τὰ παρατηρούμενα φαινόμενα
ἐπὶ ἐνταφιασμένου πτώματος. Γνωρίζω
ὅτι αἱ λεπτομέρειαι αὐταὶ ἔχουσι τι τὸ
ὀδυνηρὸν διὰ τοὺς μὴ ἐξ ἐπαγγέλματος
εἰθισμένους. Δὲν θὰ ἐπιμείνω λοιπὸν ἐπὶ
τῶν τελομένων μεταμορφώσεων ἐν τῷ
ἐδάφει τῶν νεκροταφείων, τόσοσιν ἀκαταλ-
λήλως κληθέντων τόπων ἀναπαύσεως, ἀ-
φοῦ οὐδεμίαν αὐτῶν ὑπάρχει ἡσυχία, κα-
θόσον τὰ πτώματα ἕνεκα τῶν ἀλλοιώ-
σεων, αἱ ὑφίστανται εἰς διηνεκῇ εὐρίκον-
ται παραγῆν. (Πολὺ καλὰ. Πολὺ καλὰ).

Τὰ ἐκ τῆς ἀποσυνθέσεως παραγόμενα
δηλητήρια δύναται νὰ ὑπαχθῶσιν εἰς δύο
κατηγορίας εἰς τὰ μiasματικά δηλητή-
ρια, τὰ ζῶντα οὕτως εἰπεῖν δηλητήρια,
καὶ εἰς τὰ καθαρῶς χημικὰ δηλητήρια.

Τὰ πρῶτα ἀποτελοῦσιν οἱ μικροσκο-
πικοὶ ἐκείνοι ὀργανισμοί, περὶ ὧν μετὰ
τοσαύτης ἐπιτυχίας ἡσχολήθη ὁ περιώ-
νυμος Παστέρ. Θὰ ἀναφέρω ἰδίως τὰ βα-

κτηρίδια ἐκεῖνα τῆς σηπτικῆς ζυμώσεως,
ἅτινα δίδουσι χώραν εἰς κινδυνώδεις πα-
θήσεις, τὰ μικρόβια, ἅτινα γεννῶσι δια-
φόρους μεταδοτικὰς ἀσθενείας, τὴν χο-
λέραν, τὸν ἀνθράκα κ.τ.λ. Ὅλα τὰ ζῶν-
τὰ ταῦτα δηλητήρια παράγουσι σπέρμα-
τὰ ἀναπτύσσόμενα κατὰ τὸ μᾶλλον καὶ
ἤττον ἀναλόγως τοῦ μέρους, εἰς ὃ εὐρί-
σκονται καὶ τὰ ὅποια ζῶσιν ἐνίοτε ὑπο-
λανθάνοντες ἀναμεινόμενα νὰ διατηρηθῶσιν
ἐπὶ ἔτη καὶ αἰῶνας. Ὑπάρχουσι τινὰ, τῶν
ὁποίων ἡ διαίτησις μάλιστα ἐξικνεῖται εἰς
τὸ τρίτον τοῦ ἑκατοστοῦ ἐνὸς χιλιόμε-
τρου, τοῦθ' ὅπερ ἐπιτρέπει αὐτοῖς νὰ φέ-
ρῶνται μακρὰν ἀπὸ τῶν ὑδάτων καὶ νὰ
μολύνωσι πηγὰς καθαρῶτατος νομιζομέ-
νας. Ἡ πυκνότης αὐτῶν πρὸς τούτοις
εἶνε τόσοσιν ἀσθενής, ὥστε δύναται νὰ
μεταφέρονται ὑπὸ τῶν ἀερίων, ἅτινα δι-
έρχονται διὰ σχισμῶν τοῦ ἐδάφους. Ἐκ
τούτων ἀναπτύσσονται φοινικώταται ἐπι-
δημίαι.

Καθόσον ἀφορᾷ εἰς τὰ χημικὰ δηλη-
τήρια καὶ ταῦτα δὲν εἶνε ἤττον ἐπιφοβὰ.
Ἀνακοίνωσις τις ἐσχάτως γενομένη εἰς
τὴν ἰατρικὴν Ἀκαδημίαν, παρέχει λίαν
ἐνδιαφερούσας πληροφορίας περὶ τῶν ἀλ-
καλοειδῶν δηλητηρίων τῶν πτωμάτων.

Τὰ σπέρματα ταῦτα, ἅτινα γεννῶνται
ἐκ τῆς ἀποσυνθέσεως τῶν ἰσθῶν, παρά-
γονται καὶ διαρκούσης τῆς ἀσθενείας δη-
λητηριάζοντα ταχύτατα καὶ αὐτὸ τὸ ἄ-
τομον, ἐφ' οὗ σχηματίζονται. Ἐνεκα
τούτων παριστάμεθα ἐνίοτε εἰς ἀπροσδο-
κίτους θανάτους ματαιοῦντας πάσας τὰς
προγνώσεις τῶν ἰατρῶν.

Τὰ δηλητήρια λοιπὸν ταῦτα συνθά-
πτονται μετὰ τοῦ σώματος καὶ ἐπειδὴ
εἰσὶν ἐξόχως εὐδιάλυτα παρασύρονται ὑπὸ
τῶν ὑδάτων καὶ συναναμιγνύνται μετὰ
τοῦ κοινοῦ τοῦ. Τοιοῦτρόπως εἰς τὰς με-
γαλοπόλεις γεννῶνται αἱ συχνόταται
ἀσθενεῖαι, αἱ νευρώσεις, αἱ ἀναμειαίαι, αἱ
πρόωροι ἐξασθενήσεις, αἱ βραχεῖαι ἐκεῖ-
ναι ὑπάρξεις καὶ οἱ πρόωροι ἐκείνοι θά-
νατοι (πολὺ καλὰ, πολὺ καλὰ!)

Τὸ ἐπαυξάνον προσέτι τὸν κίνδυνον εἶ-
νε ἐκεῖνο, ὅπερ ἀνέφερον πρὸ ὀλίγου: ἡ
ἰδιότης, ἣν ἔχουσι τὰ δηλητήρια ταῦτα
νὰ διαρκῶσιν ἀορίστως, νὰ διατηρῶνται
ἐπὶ αἰῶνας καὶ ἔπειτα ὅταν τὸ ἔδαφος
ἀνακινήθῃ νὰ ἐπαναρχίζωσι διασπείροντα
φοινικὰ σπέρματα, ἅμα ἀπαντήσωσιν εὐ-
νοικὸν μέρος.

Ἡ παρουσία τῶν ἀνθρωπίνων τούτων
μιασμάτων, ἐν ἀφθονίᾳ ὑπαρχόντων εἰς
τὰς μεγαλοπόλεις καὶ ἡ ὑπάρξις ἀρχαίων
νεκροταφείων εἶνε τὰ ἀναπτύσσοντα τρο-
μερὰς ἐπιδημίας τυφοειδῶν πυρετῶν.

Ὑπάρχει λοιπὸν ἐν τούτοις σπουδαῖος
κίνδυνος καὶ ὁ κίνδυνος οὗτος εἶνε τοσοῦ-
τον μέγας ὥσθ' ὁ ἀριθμὸς τῶν πτωμάτων
εἶνε μεγαλύτερος ἐν τοῖς νεκροταφείοις
τῶν μεγαλοπόλεων. Τοῦτο καθιστᾷ ἐπι-
φόβους τοὺς ἐνταφιασμοὺς καὶ δύναται
τις μάλιστα νὰ εἴπῃ ὅτι ἐν ταῖς μεγα-
λοπόλεσιν ὁ διοργανισμὸς τῶν νεκροτα-
φείων εἶνε νόμιμος διοργανισμὸς τῆς δη-
λητηριάσεως τῶν ζώντων ὑπὸ τῶν νε-
κρῶν.

Δι' ἡμᾶς τοὺς Ἕλληνας τὸ σύστημα
τῆς καύσεως ἔχει καὶ ἐθνικὴν χροιάν, ἀλλὰ
βεβαίως θὰ παρέλθῃ πολὺς εἰσέτι χρόνος
ὅπως προδῶμεν εἰς τοιαύτας καινοτο-
μίας.

Μεσιτικὸν τι πρακτορεῖον συνοικισίω
κατεχώρισεν ἐσχάτως εἰς τὰς γαλλικὰς
ἐφημερίδας τὴν ἀκόλουθον ἀγγελίαν:

Πλοῦσις γάμος. Θέλετε νὰ νυμφευ-
θῆτε νεᾶραν κληρονόμον, ἔχουσαν ὠραῖον
ὄνομα, καλλίστους συγγενεῖς καὶ μεγί-
στην πρῶτα; Παρουσιάσατε πιστοποιη-
τικὸν ὅτι ἐν τῇ νεότητί σας διεπράξατε
κλοπὴν 15,000 φράγκων. Ἡ ἐπιτυχία
ἐξησφαλισμένη!!

ΠΝΕΥΜΑΤΙΚΑΙ ΑΣΚΗΣΕΙΣ

96. Αἰτιγμα.

Ἐνα τετράγωνον μανδρὶ, τέσσαρες ἦσαν οὐλοί,
καθεὶς σκοπούσαν σὴν γωνίᾳ, μὲ ἀνοικτὰ τὰ χεῖλη,
ὁ καθὲς εἰς δὲ ἔβλεπε, οὐλοῦς τρεῖς ἀντικρῦ του,
καὶ δὲν τοὺς φαύριζε, γιὰτὶ ἦσαν ἀπ' τὸ μανδρὶ
[του.

Στοῦ καθὲ οὐλοῦ τὴν οὐρά, βρισκόνταν κ' ἕνας
[οὐλος
κ' αὐτὸς θρέμμα τῆς μάνδρας τῶν, κ' αὐτὸς δι-
[κός των φίλος,
τῶρ ὁ τσοπάνης ἀπορεῖ καὶ σὲ ζητεῖ νὰ εὕρῃ
τὸ πόσους οὐλοῦς στοῦ μανδρὶ, ἔχει, ἐάν ἤξεύρῃ.
I. B. Φ.

97. Αἰτιγμα δημῶδες.

Γύρω γύρω κάγκελα
καὶ σὴν μέση παπαδιά.

91. Στοιχειογράφος.

Εἶμαι τόπος καὶ ἀνήκω ἐς τῶν Κυκλάδων τὸν νομόν
ἀν ἀλλάξῃ ἐν μου γράμμα τότε γίνομαι πτηνόν!

ΛΥΣΕΙΣ

ΤῶΝ ΠΝΕΥΜΑΤΙΚῶΝ ΑΣΚΗΣΕΩΝ ΤΟΥ ΑΡ. 110

89. Πλοῖον.—90. Μάτος, Ἴος.—91. Ἀθαν-
δρος, Ἄνδρος.—92. Τὸ σιγάρον.—93. Τὸ μάτι
—94. Ὁ Μίδας καὶ ἐπιτύχε μὲν τοῦτο, ἀλλ'
ἐκινδύνευσεν εἴτα ν' ἀποθάνῃ τῆς πείνης, διότι
καὶ αὐτὴ ἡ τροφή του ἀπεχρυσότο.—95. Ἀ-
πλοῦστατον τοῦ βραχυσώμου αἱ χεῖρες πλη-
σιάζουσι εὐχερέστερον τὴν γῆν ἀπὸ τὰς τοῦ
ὕψηλοῦ.

ΛΥΤΑΙ

Αἱ δεσποινίδες: Δανάη (6 βραβευθεῖσα), Ἰου-
λία Π. (5), Νίνα Κροντηρᾶ (4), Βίττα (4), Κρο-
σταλλία (4), Χ. Χ. Κ. (4 ἐμμέτρως). Ἡ Κυ-
ρία Μ. Γ. Ἀθ. Α. Οἱ κ.κ. Ἰ. Β. Ἀστεριάδης (5),
Γ. Φακίρης (4), Κ. Ἰ. Τυπάλδος (5),
Διόσκουρος (5), Κ. Ι. Ζ. (Συδὲ) (4), Ἀραβα-
νιώτης (4), Χ. Μάρης (3), Γ. Δ. Σ. (4), Ζή-
νων Δ. Γ. (4), Γ. Γ. Ραζής (5), Ἐμ. Α. Φι-
λιππίδος (4). Ἰ. Σπουργίτης (Σύρου 5), καὶ Δ.
Γ. Νικολάρας Σύρου (4).

ΑΔΑΦΑΓΡΑΦΙΑ

κ. Ν. Κ. ἐνταῦθα. Μὲ ω, βεβαίως, διότι
τὰ εἰς ις, τὰ εἰς ες καὶ αἱ λέξεις πῆχυσ
πέλεκυς καὶ ἄστνυ σχηματίζουσι τὴν γε-
νικὴν εἰς ως. κ. Σ. Β. εἰς Γενεσίην. Σὰς ἀ-
ποστέλλεται. κ. Ν. Κ. εἰς Ἀνδρότσιαν. Ἐ-
λήθησαν. κ. Ν. Γ. Π. εἰς Ἀλεξάνδρειαν. Σὰς
ἀπεστάλη. κ. Γ. Ἐ. Φ. εἰς Σύρον. Σὰς ἀποστέλ-
λεται αὐτὸς. κ. Σ. Δ. Δ. εἰς Καλάμας. Σὰς
ἀποστέλλονται εἰς γραμματόσημα δρ. 4, κ. Ἐ.
Γκορ. Θήβας ἐλήθησαν. κ. Ἰ. Ἀμπ. Δέρον
ἐλήθησαν διὰ τοῦ κ. Ἐμ. Νικ.